

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

ДИПЛОМНА РОБОТА
Магістр

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська)

на тему: **Формування англомовної компетентності учнів
9-х класів в аудіюванні за допомогою навчальних онлайн
платформ**

ДРСОА.018004.01.18

Виконала: студентка 2-го курсу _____ К. Ю. Шевчук
група СОАм-22-1

Керівник
канд. пед. наук, доц. _____ О. В.
Садовець

До захисту допускаю:
Зав. кафедри іншомовної освіти і
міжкультурної комунікації
д-р пед. наук, проф.
_____ 2023 р. _____ Н. М. Бідюк

Хмельницький, 2023

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній рівень _____

Галузь знань _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

_____

Підпис, прізвище, ініціали _____

« ____ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

_____

Прізвище, ім'я, по батькові

1 Тема роботи _____

Керівник роботи _____

Затверджена наказом ректора університету від _____ № _____

2 Строк подання студентом роботи на кафедру _____

3 Вихідні дані до роботи: _____

_____

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

_____

5 Перелік графічного матеріалу _____

6 Консультанти розділів дипломної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7 Дата видачі завдання _____

Назва етапу (розділу) роботи	Термін виконання	Примітка

Студент _____

Підпис, прізвище, ініціали

Керівник роботи _____

Підпис, прізвище, ініціали

АНОТАЦІЯ

Шевчук К. Ю. Формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні за допомогою навчальних онлайн платформ. – Дипломна робота магістра.

Дипломна робота магістра на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 014.02 – Середня освіта. Мова та література (англійська). – Хмельницький національний університет, факультет міжнародних відносин і права, кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації, наук. кер.: канд. пед. наук, доц. Садовець О. В. – Хмельницький, 2023.

Загальний обсяг роботи становить 106 сторінок, із них – 80 сторінок основного тексту. Робота містить 6 додатків та 72 джерела посилань.

Ключові слова: англомовна аудитивна компетентність, формування, аудіювання, навчальна онлайн платформа, учні 9-х класів.

Дипломна робота магістра присвячена дослідженню проблеми формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні за допомогою навчальних онлайн платформ.

У роботі окреслено теоретичні засади формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні; проаналізовано традиційні та інноваційні методи формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні; визначено труднощі сприйняття та розуміння учнями аудіоматеріалів та описано способи їх подолання; охарактеризовано основні навчальні онлайн платформи для формування англомовної компетентності учнів в аудіюванні та описано особливості їх використання; підбрано та експериментально перевірено ефективність впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ у процес навчання учнів 9-х класів для розвитку їх англомовної компетентності в аудіюванні.

Підпис автора

Дата подання роботи до захисту

SUMMARY

Shevchuk K. Yu. Developing the 9th Grade Students` Listening Competence in English by Means of Online Learning Platforms.

Thesis for acquiring Master`s degree in speciality 014.02 – Secondary education. Language and Literature (English). – Khmelnytskyi National University, Faculty of International Relations and Law, Department of Foreign Language Education and Intercultural Communication, scientific supervisor: PhD in Pedagogy, Associate Professor Sadovets O. V. – Khmelnytskyi, 2023.

The paper consists of 106 pages, the main text comprising 80 pages. The work contains 6 appendices and 72 cited sources.

Keywords: English auditory competence, formation, listening, educational online platform, ninth graders.

Master`s thesis is aimed at studying the problem of developing the 9th grade students` listening competence in English by means of online learning platforms.

The theoretical foundations of the formation of the English language competence of the 9th grade students in listening have been characterized; traditional and innovative methods of forming the English language competence of the 9th grade students in listening were analyzed; difficulties in students` perception and understanding of audio materials have been identified and ways to overcome them have been highlighted; the main educational online platforms for the formation of students` English-speaking competence in listening have been characterized and the features of their use have been described; the effectiveness of the implementation of educational resources on the online platforms has been substantiated and experimentally verified in the process of teaching the 9th grade students to develop their English-speaking competence in listening.

Author`s signature

The date of the work submission to defence

Зміст

Вступ	7
1 Теоретичні засади формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні	11
1.1 Сутність англомовної компетентності в аудіюванні та психолого-педагогічні особливості її формування в учнів 9-х класів	11
1.2 Методичні особливості організації аудіювання для учнів 9-их класів та подолання труднощів сприйняття й розуміння учнями аудіоматеріалів.	26
1.3 Традиційні та інноваційні методи формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.....	40
2 Експериментальна перевірка ефективності формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні за допомогою навчальних онлайн платформ.....	50
2.1 Основні навчальні онлайн платформи для формування англомовної компетентності учнів в аудіюванні та особливості їх використання на практиці.....	50
2.2 Підбір та впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ у процес навчання учнів 9-х класів для розвитку їх англомовної компетентності в аудіюванні.....	63
2.3 Етапи та результати проведення експерименту	66
Висновки	83
Перелік джерел посилань	87
Додатки	
Додаток А. Завдання з навчальної онлайн платформи Esol Courses	95
Додаток Б. План-конспект уроку англійської мови в 9-А класі підгрупи А	96

Додаток В. Завдання з навчальної онлайн платформи Elllo	99
Додаток Г. План-конспект уроку англійської мови в 9-А класі підгрупи А	100
Додаток Д. План-конспект уроку англійської мови в 9-А підгрупи А ..	103
Додаток Е. Епізод статті з журналу	106

ВСТУП

Актуальність дослідження. Англійська мова займає роль основної мови міжнародної комунікації протягом останнього століття, вона продовжує успішно функціонувати та розвиватися у багатьох сферах людського життя. Англійська мова вже довгий період є другою іноземною мовою для більш, ніж одного мільярду населення, за допомогою якої люди мають змогу взаємодіяти. Крім цього, англійська мова є одним з основних засобів передачі інформації на політичних зустрічах та конференціях, є визнаною офіційною робочою мовою в провідних світових організаціях, таких як НАТО, ООН, ОЕСР та інших.

Пошук інноваційних та сучасних засобів навчання аудитивної компетентності є обов'язковим для організації ефективного процесу навчання англійської мови учнів. Оскільки всеохоплююча цифровізація та комп'ютеризація процесів є тенденцією як світовою, так і державною, вчитель (як провідник знань) має безпосередньо брати участь в цьому пошуку. Різноманітність онлайн-вправ, веб-ресурсів та інструментів є необхідною складовою сучасного арсеналу вчителя англійської мови. Ці засоби надають учням можливість мати як платформу для поліпшення слухових навичок у сприйнятті та відтворенні матеріалів взаємодії з оточуючим середовищем, так і місце для індивідуального закріплення отриманих знань.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що система навчання англійської мови є не досконалою та недостатньо адаптованою під сучасне прогресивне суспільство. Саме ці фактори дають нам можливість для кардинальних, рішучих та ефективних змін в системі навчання англійської мови в закладах середньої освіти.

Питання навчання аудіювання – одне з найбільш актуальних у сучасній методиці викладання англійської мови, оскільки без аудіювання неможливе мовленнєве спілкування. Недооцінювання навичок аудіювання може мати надзвичайно негативний вплив на рівень володіння мовою учнями. Під

аудіюванням розуміється здатність сприймати та розуміти усне мовлення. Недостатня розвиненість цих навичок часто призводить до проблем у мовному спілкуванні.

Сучасна школа перебуває на шляху модернізації змісту і форм навчання. Ефективність навчання ІМ залежить від правильності організації навчального процесу на уроці та від уміння вчителя врахувати труднощі, які можуть виникати в процесі аудіювання, та індивідуальні особливості дітей.

В ході нашого дослідження ми проаналізували такі документи, як Додаток 5 до листа Міністерства освіти і наук України від 19.08.2022 р. №1/9530-22, закон «Про повну загальну середню освіту», а також навчальні програми, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.

Під час дослідження нашого питання ми звертались до наукових робіт, літературних джерел та праць українських та зарубіжних науковців та авторів. Серед них Безносюк О. О., Бідюк Н. М., Бігич О. Б., Білянська І. П., Варій М. Й., Василенко О. М., Герасименко Н. І., Гіль С. І., Головань М. С., Грубінко В. В., Дичківська І. М., Дячук Н. М., Заболотна М. І., Кремень В. Г., Луцан Н. І., Лункін Ю. І., Мазниченко В. М., Максименко С. Д., Марій-Дмитраш Т. М., Мартиненко О. Є., Мозайкіна І. О., Морська Л. І., Ніколаєва С. Ю., Проценко Н. В., Світлорусова А. В., Ставицька І. В., Тарнопольський О. Б., Холод І. В., Хом'як І., Чикалова М., Шимків І. В. та Щокіна Т. А також Абдалова О. І. (Abdalova O. I.), Аместорфер С. М. (Amerstorfer C. M.), Дальхауз Б. (Dahlhaus B.), Фільд Дж. (Field J.), Гох С. С. М. (Goh C. C. M.), Хартойо Ма (Hartoyo Ma), Мендельсон Д. Дж. (Mendelsohn D. J.), Мерфі Дж. М. (Murphy J. M.), Нейшн І. С. П. (Nation I. S. P.), Н'ютон Дж. (Newton J.), Оксфорд Р. Л. (Oxford R. L.), Пайлет М. (Pilott M.), Рост М. (Rost M.), Вандергріфт Л. (Vandegrift L.) та Їчін Ч. (Yichin Ch).

Об'єктом дослідження є процес формування англomовної компетентності учнів дев'ятих класів в аудіюванні.

Предметом дослідження є формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні за допомогою навчальних онлайн платформ.

Метою дослідження є теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання ресурсів навчальних онлайн платформ для формування англомовної аудитивної компетентності учнів дев'ятих класів.

В ході нашого дослідження були поставлені такі **завдання**:

1. Окреслити теоретичні засади формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.
2. Проаналізувати традиційні та інноваційні методи формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.
3. Визначити труднощі сприйняття та розуміння учнями аудіоматеріалів та способи їх подолання.
4. Охарактеризувати основні навчальні онлайн платформи для формування англомовної компетентності учнів в аудіюванні та описати особливості їх використання на практиці.
5. Підібрати та експериментально перевірити ефективність впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ у процес навчання учнів 9-х класів для розвитку їх англомовної компетентності в аудіюванні.

Практичне значення нашого дослідження полягає в тому, що наші розробки можуть бути використані для розробки уроків англійської мови для учнів 9-х класів та у підборі найкращих навчальних онлайн платформ для формування англомовної компетентності в аудіюванні.

Апробація результатів дослідження. Базисні положення роботи було оприлюднено й обговорено під час науково-методологічного Інтернет-семінару у секції «Методика викладання англійської мови», організованого 22 травня 2023р.

Під час опрацювання нашої теми були використані теоретичні і емпіричні **методи дослідження**. Теоретичні методи дослідження: вивчення

літератури, аналіз, синтез та узагальнення результатів наукових досліджень, систематизація теоретичного матеріалу, теоретичне узагальнення для формування та конкретизації висновків. Серед емпіричних методів дослідження ми використали методи експерименту та спостереження.

Структура роботи. Робота складається з титульного аркушу, завдань до дипломної роботи, анотації українською та англійською мовою, змісту, вступу, основної частини (2 розділа), висновків, переліку джерел посилання – 72 найменування (з них 16 англійською мовою) та додатків на дев'яти сторінках. У роботі містяться 13 таблиць, 3 схеми та 9 рисунків. Загальний обсяг роботи – 106 сторінок, обсяг основного тексту – 80 сторінок.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 9-Х КЛАСІВ В АУДІЮВАННІ

1.1 Сутність англомовної компетентності в аудіюванні та психолого-педагогічні особливості її формування в учнів 9-х класів

«Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804» затверджено, що зміст навчання забезпечується цілісністю поєднання сутнісного, процесуального та емоційно світоглядного складників і формується на основі оволодіння іноземною мовою у межах міжкультурної теорії, що забезпечує вивчення мови особами, які нею спілкуються, та ознайомлення з її культурними особливостями. Це передбачає формування здатності до міжкультурної комунікації у всіх сферах життя людини на основі змодельованих навчальною програмою завдань. Учні після закінчення 9-го класу з першою іноземною мовою мають рівень знань A2+, учні спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням мови – рівень B1, а ті, хто вивчає другу іноземну мову, – рівень A2. Ці рівні визначають результати навчання з кожної мовленнєвої діяльності та відповідають Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти [67; с.234].

Освітня система в Україні вдосконалюється за допомогою провадження інновацій, спрямованих на збереження досягнень минулого і одночасно на модернізацію системи освіти відповідно до вимог сучасності, новітніх досягнень у науці, культурі і соціальній практиці. Основною відмінною рисою цього періоду розвитку педагогічної освіти є пошук нових змісту, форм, методів і засобів навчання; проведення ґрунтовної експериментальної роботи, спрямованої на введення інноваційних методів навчання спираючись на основи сучасної філософії освіти.

Основна мета викладання іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах полягає в формуванні комунікативної компетентності учнів. Вона базується на розвитку комунікативних навичок на основі знань і розуміння мови. Розвиток комунікативної компетентності залежить від усвідомлення

соціокультурних та соціолінгвістичних аспектів, уміння та навичок, які сприяють інтеграції особистості в нове суспільство та сприяють її соціалізації.

Компетентнісний підхід у навчанні іноземних мов розглядається як спосіб організації навчальної діяльності учнів, що сприяє засвоєнню навчального матеріалу та досягненню поставленої мети шляхом вирішення конкретних завдань і проблем.

Основні аспекти компетентнісного підходу включають в себе ретельно розглянуте поняття компетентності в педагогіці, яке, на жаль, залишається досить розмитим і не отримало чіткого визначення. Це питання ще досі є недостатньо дослідженим. У контексті аудіювання компетентність означає здатність розуміти автентичні тексти різних типів і жанрів під час прямого або опосередкованого спілкування, вимагаючи вмінь, навичок, знань і комунікативних здібностей. [4; 14].

Визначення компетентності охоплює знання, сферу усвідомленості та практичний досвід учня, які є необхідними для успішного виконання завдань. З цього пояснення випливають два ключові аспекти цього поняття – когнітивний та регулятивний. [42].

Ми опрацювали ще декілька значень, які пропонують науковці та дослідники нашого питання. С. Ю. Ніколаєва вважає, що «іншомовна комунікативна компетентність (тобто ІК)» – це «здатність успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання» [30; с.176].

Н. М. Бідюк також підтримує цей підхід, розглядаючи інтегрований комунікативний підхід як систему навчальних метод цільових завдань, орієнтованих на аудіювання, говоріння, читання та письмо, на основі знань, навичок, технологічного й комунікативного методичного досвіду [2; с.159].

Отже, можемо зробити висновок, що англомовна аудитивна компетентність охоплює знання, вміння та навички в слуханні англійської

мови, а також досвід, який дозволяє розуміти висловлюване в умовах прямого та опосередкованого спілкування англійською мовою.

Аудіювання є однією з ключових тем у сучасній методиці вивчення англійської мови, оскільки воно є необхідним для мовного спілкування. Вміння слухати та розуміти мовлення забезпечує адекватне володіння іноземною мовою, оскільки акустичний аспект є необхідною складовою всіх форм мовленнєвої діяльності людини [35; с.282].

Вивчення аудіювання як форми мовленнєвої діяльності почалося у 60-х роках ХХ століття. Цей вид комунікації вважається складним, але відіграє важливу роль у процесі навчання та сприйнятті інформації, оскільки більшість знань людина отримує через слух. Аудіювання також розвиває увагу та слухову пам'ять, сприяє розвитку навичок розпізнавання звуків, їхнього сполучення та запам'ятовування. Воно є ключовим засобом комунікації та основним джерелом інформації.

Завдяки аудіюванню засвоюється мовленнєва сторона мови, що спрощує процес опанування говорінням та іншими видами мовленнєвої діяльності. Не тільки мова вчителя на уроці має вплив на формування аудитивної компетентності учнів дев'ятих класі, але не менш важливу роль відіграють аудіо- та відеозаписи.

Ми вважаємо необхідним дати характеристику визначальним рисам аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. В методиці навчання іноземних мов їх поділяють за:

1. За характером мовленнєвого спілкування аудіювання, як і говоріння, відноситься до тих видів мовленнєвої діяльності, що здійснюється безпосередньо усно (можуть бути використані технічні засоби), що і відрізняє аудіювання від читання та письма, які передають інформацію опосередковано через текстові засоби.

2. За значенням у спілкуванні, аудіювання є реактивним видом мовленнєвої діяльності, так як і читання (на відміну від активних видів мовленнєвої діяльності – говоріння та письма).

3. За спрямованістю на сприйняття та розуміння мовленнєвої інформації, аудіювання (як і читання) є пасивним способом мовленнєвої діяльності (на відміну від активних форм – говоріння та письмо).

4. Аудіювання, за ходом його виконання, базується на ряді психічних процесів, таких як слухове сприйняття, увага, розпізнавання та порівняння мовних елементів, їх ідентифікація, розуміння, передбачення, групування, зберігання в пам'яті, узагальнення та здатність до висновків. Таким чином, об'єктом аудіювання є інша особа чи чужа думка, яка передана в аудіотексті та потребує розпізнавання та реакції\відповіді на неї.

5. Аудіювання веде до умовиводу, що є результатом розуміння вираженого смислу та власної реакції у вигляді вербальної або невербальної поведінки. Учень може реагувати одразу усно на почуте або просто засвоїти та запам'ятати інформацію для майбутнього використання у відповідний момент [65; с.19].

Аудіювання є складною мовленнєвою та пізнавальною діяльністю, що базується на вбудованих природних здібностях та вдосконалюється протягом особистого розвитку. Ця здатність дає людині змогу розуміти інформацію у звуковому форматі, зберігати її у пам'яті або фіксувати на письмі, аналізувати та оцінювати її залежно від власних інтересів та поставлених завдань. Ключові чинники формування такої здібності включають:

- Здібності сприйняття звуків та розуміння мовлення.
- Загальний розвиток інтелектуальних здібностей.
- Навички у рідній мові.
- Вміння та знання іноземних мов.
- Мотивація та інтерес до сприйняття мовної інформації.

Ці аспекти утворюють основу для формування конкретних навичок та вмінь. На них ґрунтується процес викладання аудіювання відповідно до вимог Державного освітнього стандарту з іноземної мови.

Лише декілька років тому завдання з аудіювання були включені у програму Зовнішнього незалежного оцінювання. Щоб успішно виконати ці завдання учень повинен мати багато практики у прослуховуванні англomовного тексту на уроках та поза її межами та активізувати пізнавальний інтерес, що буде стимулювати зацікавленість у процесі аудіювання і сприяти досягненню позитивних результатів у розвитку навичок англomовного слухання та загальної мовленнєвої діяльності англійською мовою

Процес аудіювання складається з кількох рівнів та вимагає розвитку різноманітних навичок, включаючи розуміння головної ідеї слуханої інформації, виявлення та осмислення ключових деталей повідомлення, а також уміння робити логічні висновки на основі отриманої інформації. Оскільки аудіювання вимагає формування різних навичок, розгляд різних типів аудіювання є доцільним для кращого розуміння його особливостей та етапів.

Ми розглянули класифікацію декількох науковців, які мають різні погляди, відповідно класифікації дещо відрізняються. Відповідно до мети аудіювання, науковці визначають основні види аудіювання: навчальне, комунікативне, глобальне, детальне та критичне [9, 10]. Мета навчального аудіювання вважається розвиток навичок слухання, уміння сприймати та розуміти текст, а також умінь застосовувати мовні знання [73].

Навчальне аудіювання є інструментом для опанування іноземної мови, що передбачає розвиток словникового запасу, граматичних навичок, розвиток техніки слухання та вмінь аналізу та узагальнення почутої інформації. Цей процес сприяє введенню або закріпленню нового матеріалу, що відображається як основа для формування комунікативних навичок учнів [7; с.80].

Комунікативне аудіювання спрямоване на розвиток умінь учнів розуміти іношомовне мовлення, яке сприймається на слух під час одноразового прослуховування. Основною метою комунікативного аудіювання є розвиток навичок слухання [7; с.81]. Залежно від поставлених перед учнями навчальних завдань, Б. Дальхауз ідентифікує наступні типи комунікативного аудіювання:

- 1) з повним розумінням (listening for detailed comprehension);
- 2) з розумінням основного змісту (skim listening);
- 3) з вибіркоким вилученням інформації (listening for partial comprehension);
- 4) з критичною оцінкою (critical listening);
- 5) діалог і полілог;
- 6) монолог;
- 7) аудіювання як елемент усного спілкування [48].

Також аудіювання можна поділити на глобальне, критичне та детальне. Глобальне аудіювання полягає в загальному розумінні тексту, який був сприйнятий на слух. У цьому випадку важливо, щоб слухач зрозумів основну ідею повідомлення, не обов'язково всі його деталі. Це може відбуватися під час перегляду фрагментів фільмів для зацікавлення учнів у вивченні іноземної мови або слухання новин, подкастів та інше.. Такий підхід до аудіювання не лише поглиблює знання учнів, але й сприяє розвитку їх соціокультурної компетентності та комунікативних навичок.

Детальне аудіювання – це здатність учнів розуміти основні ідеї у висловленні на основі поставлених завдань. Вони повинні вміти розбивати матеріал на смислові частини та запам'ятовувати ключові слова для виконання завдань. Цей вид аудіювання використовується, наприклад, при прослуховуванні висловлювань вчителя, коли необхідно розуміти та аналізувати кожне слово для правильного розуміння почутого.

Критичне аудіювання об'єднує в собі глобальне та детальне аудіювання з метою осмислення та критичного аналізу інформації. Під час цього процесу

слухач має навички оцінки почутого, може погоджуватись або не погоджуватись з викладеними твердженнями та відстоювати та аргументувати власну точку зору. Критичне аудіювання актуальне на більш старших стадіях вивчення іноземної мови в школі, оскільки воно передбачає не тільки механічне розуміння почутого, а й аналіз та критичне сприйняття, що вимагає глибоких мовних знань, досвіду та вміння логічного та критичного мислення.

О. Б. Бігич виділяє три типи аудіювання: аудіювання з розумінням основної ідеї аудіотексту, аудіювання для пошуку необхідної інформації та з повним розумінням аудіотексту. Для розуміння основної ідеї тексту учень має розуміти близько 75% інформації, включаючи найважливіші деталі тексту, які необхідні для загального розуміння. Важливою умовою є вміння учня визначати значення невідомих слів за контекстом, розпізнавати зв'язки між частинами тексту та використовувати власні припущення (наприклад, здогадки про зміст тексту за його заголовком). [5; с.22; 6; с.347].

Слухання з метою пошуку інформації передбачає здатність учня розуміти конкретну інформацію, орієнтуватися в структурі тексту, виділяти важливу інформацію, об'єднувати, аналізувати та узагальнювати її. Перевірити точність та правильність розуміння аудіотексту можна через використання вчителем навідних запитань [5; с.22].

Більш складним рівнем аудіювання є слухання тексту з детальним розумінням його змісту. Під час цього процесу слухові навички поєднуються з умінням аналізувати, порівнювати, зіставляти тощо [5; с.22].

За способом здійснення аудіювання виокремлюють нереклексивне та рефлексивне слухання. Суть нереклексивного аудіювання полягає у вираженні власного розуміння співрозмовника через міміку або жести, тобто за допомогою невербальних засобів. Рефлексивне аудіювання, навпаки, виступає як засіб зворотного зв'язку, оскільки дозволяє перевірити точність та правильність сприйняття інформації [41; с.80].

Існує також поділ на інтенсивне та екстенсивне аудіювання якщо говорити про кінцеву мету завдання. У випадку інтенсивного аудіювання, учні повинні зрозуміти всю надану інформацію в повідомленні. Для успішного усвідомлення тексту, необхідно розпізнавати й розуміти всі деталі. Екстенсивне аудіювання спрямоване виключно на розпізнання важливої інформації, яка допомагає зрозуміти основну думку аудіоповідомлення [22; с.30]. Завдання на екстенсивне аудіювання можуть бути задані на домашнє самостійне опрацювання і використовується для покращення аудитивних навичок дев'ятикласників, спонукаючи їх позитивно ставитися до вивчення англійської мови [19]. Екстенсивне аудіювання покладається на принципи частоти, повторюваності та різноманітності [72].

Крім інтенсивного та екстенсивного аудіювання, М. Рост розглядає концепцію автономного аудіювання. Цей тип аудіювання включає в себе самостійний вибір учнями аудіоматеріалів і самостійний контроль процесу прослуховування. Науковець прирівнює цей вид аудіювання до природного процесу набуття аудитивних навичок, який відбувається без прямої участі вчителів. У цьому процесі людина сприймає інформацію через слуховий канал самостійно [68].

Проаналізувавши інформаційні джерела, ми дійшли висновку, що незалежно від того, як науковці класифікують типи аудіювання, вони притримуються єдиної думки. При навчанні аудіюванню ми не можемо розділяти вищезгадані види аудіювання, оскільки вони часто нероздільні, переходять один в оден в процесі прослуховування одного і того ж аудіозапису. Вони комбінуються з метою досягнення більш ефективного розуміння різних видів інформації.

Досліджуючи наше питання, ми вважаємо необхідним використання оптимальних стратегій аудіювання (Схема 1.1), що дозволяють забезпечити успішність аудіювання. І. П. Білянська підкреслює ключову різницю між стратегіями та вміннями аудіювання – свідоме та контрольоване їх

використання з метою забезпечення оптимального рівня розуміння усного повідомлення [18; 21].

Схема 1.1 – Стратегії аудіювання

Стратегії аудіювання поділяють на короткострокові та довгострокові [8; с.79]. Короткострокові стратегії призначені для оптимізації сприйняття конкретного тексту та покращення розуміння його змісту. Довгострокові стратегії включають послідовні дії реципієнта, спрямовані на формування та вдосконалення аудитивної компетентності загалом. Використання стратегій аудіювання максимізує сприйняття іншомовного мовлення на слух, допомагає учням уникнути труднощів та покращити здатність активізувати увагу, а також запам'ятовувати важливу інформацію [6; с.347].

Вибір стратегій аудіювання залежить не тільки від особистих психофізіологічних особливостей слухача, типу тексту та умов його сприйняття, але й від рівня володіння мовою. Учні з високим рівнем

англомовної аудитивної компетентності частіше користуються стратегіями, такими як розглядання деталей, формулювання висновків, описування та використання ймовірного прогнозування, ніж ті, у яких нижчий рівень розвитку аудитивних навичок і вмінь [22, с.4].

Застосування різних стратегій аудіювання дозволяє залучити більше учнів до активної та продуктивної роботи на уроці, а також адаптує навчальний процес до індивідуальних особливостей кожного учня. Оволодіння стратегіями аудіювання та можливість вибору найбільш підходящої для кожного учня відповідно до його рівня мовленнєвих навичок та особливостей тексту, який прослуховується, сприяє швидкому досягненню мети та цілей аудіювання [16; с.29].

Також ми розглянули інший погляд на класифікацію стратегій. Дж. Мерфі пропонує нам розділити стратегії аудіювання на такі групи:

- Пригадування. Ця стратегія включає в себе стратегії перефразування, перегляду, перевірки та поєднання лексичних одиниць.
- Стратегії роздумів. Стратегія охоплює логічні висновки, встановлення зв'язків у тексті, прогнозування та індивідуалізацію.
- Детальний аналіз. Стратегія включає аналіз тематики, мови та оцінку.
- Інтроекція. Стратегія має на меті оцінити учнями власні вміння.
- Відкладання. Стратегія залучає стратегії повторення та «фішингу» (пригадування) інформації.
- Запис. Стратегія має на меті занотовування важливої інформації [63; с.34].

Психологія як наука, розглядає аудіювання як самостійну форму мовленнєвої діяльності, характеризує та описує процес аудіювання так: 1) усний вид мовленнєвої діяльності, тобто аудіювання реалізується через усне спілкування; 2) рецептивний характер – це активний спосіб сприйняття інформації, в процесі якого людина приймає та аналізує почуте; 3)

реактивність. Аудіювання полягає у реагуванні на отриману інформацію, у відповідь на неї або для подальшого розуміння контексту; 4) внутрішній процес формулювання думки. Це процес, коли слухач сприймає і аналізує інформацію в своїй уяві та думках; 5) внутрішня активність. Аудіювання є внутрішнім процесом, не вираженим ззовні, який виникає у відповідь на необхідність усвідомлення та формулювання смислового змісту [7; с.79].

Загалом, аудіювання можна охарактеризувати як усний процес, спрямований на сприйняття, реакцію та обробку інформації, що є внутрішньо активним, але зовнішньо не вираженим. У своїх працях І. П. Білянської виділяє три основні етапи у психологічній структурі аудіювання: етап мотивації та зацікавлення, етап розуміння та аналізу і етап виконання дій [8; с.78].

Сприйняття мови на слух є складним процесом, що базується на мисленні та пам'яті, й вимагає активного та цілеспрямованого підходу. Цей процес потребує високого рівня уваги, який може бути досягнутий за допомогою емоцій. Ефективність цього процесу пов'язана з високим рівнем уваги, який може бути забезпечений через залучення емоцій. Емоції тісно пов'язані з вольовими процесами, що сприяє підвищенню концентрації уваги. [5].

Відповідно до теорії мовленнєвої діяльності, процес аудіювання включає три рівні: стимулюючо-мотиваційний, аналітико-синтетичний та виконавчий рівні. Мотиваційно-цільовий рівень залежить від активності та цілей слухача. Саме аудіювання не є метою спілкування, а слугує засобом отримання необхідної інформації. На другому рівні, аналітико-синтетичному, відбувається сприйняття та розшифрування інформації [62; с.56].

Сприйняття мовлення передбачає наявність мовленнєвого слуху, який виявляється у високій чутливості до звуків і можливості розрізнити їх. Мовленнєвий слух включає два основних компоненти: фонематичний, який дозволяє розпізнавати звуки мовлення та встановлювати зв'язок із звуковими одиницями мови, і інтонаційний, який допомагає сприймати та асоціювати інтонаційне оформлення висловлювань [64; с.38].

Сприймаючи інформацію слухач формує власні візуальні образи на основі слухового сприйняття. Це допомагає йому зберегти цю інформацію в пам'яті. Під час відтворення почутої інформації, відбувається зворотній процес – декодування, тобто зорові образи перетворюються на словесну форму.

У процесі аудіювання важливу роль відіграє механізм пам'яті, який включає короткотривалу, оперативну та довготривалу пам'ять. Цей механізм відповідає за зберігання, запам'ятовування та відтворення інформації. Важливість пам'яті у процесі аудіювання полягає в тому, що вона дозволяє слухачеві утримувати фрагменти тексту у свідомості для подальшого використання та інтеграції, щоб зрозуміти цілісний сенс тексту.

Ефективний розвиток аудитивної компетентності вимагає належного обсягу слухової пам'яті. Слуховий аналізатор відіграє ключову роль у сприйнятті та передачі інформації під час комунікації. Цей механізм сприяє формуванню образів мовленнєвих структур у слухомоторній пам'яті, допомагаючи запам'ятовувати отриману інформацію під час спілкування. Учні з більшим обсягом слухової пам'яті зазвичай ефективніше виконують завдання, пов'язані із сприйняттям, а саме слуханням, інформації, і, отже, швидше формують англомовну компетентність в аудіюванні.

Разом з пам'яттю та відтворенням матеріалу в аудіюванні важлива взаємодія, оскільки процес аудіювання включає не лише прослуховування тексту, а й активну реакцію на нього. Після прослуховування, учень реагує на зміст шляхом виконання різноманітних завдань, таких як заповнення пропусків у тексті, погодження чи спростування висловлених тверджень, чи написання твору, базуючись на прослуханому матеріалі. Відтворення інформації включає процес активізації попередньо засвоєної інформації в мозку. Мислення і пам'ять тісно пов'язані з розумінням, яке є важливим для успішного засвоєння мовленнєвого процесу [66; с.34]. Розуміння є складним процесом аналізу та синтезу, спрямованим на розкриття глибинного сенсу

об'єктів, явищ і процесів, а також на усвідомлення взаємозв'язків, які відображаються у цій сутності [9; с.46]. Ключовою умовою розуміння є наявність достатнього обсягу знань та життєвого досвіду.

Формування аудитивної компетентності необхідно підтримувати через розвиток навичок імовірного прогнозування або антиципації. Цей механізм дозволяє учням припускати, які будуть завершення слова, фрази, речення чи певний фрагмент тексту за їхнім початком. Такий прогноз формується на рівні слів та в контексту смислового розуміння [17; с.44]. При антиципації слухач використовує мовні та немовні фактори, такі як ситуація спілкування, особливості мовця, а також власний досвід у спілкуванні [30; с.268],

Однією з ключових складових успішного навчання учнів є їхня увага. Розвиток уваги у дітей відбувається паралельно з їхнім інтелектуальним зростанням [10; с.23]. Увага – це специфічний вид психічної активності, що виявляється у спрямованості та концентрації уваги на важливих для особистості об'єктах, явищах оточуючого середовища або власних внутрішніх переживаннях [25; с.265].

Успішність формування англomовної аудитивної компетентності залежить від того, наскільки вчитель враховує психолінгвістичні особливості учнів [26; с.36]. Щоб підвищити ефективність сприйняття, запам'ятовування та розуміння інформації необхідно щоб інформація була цікавою для дев'ятикласників, пов'язаною з їхніми інтересами та майбутньою професією [12; с.83]. Наступним і не менш важливим чинником формування англomовної аудитивної компетентності учнів є об'єм слухової пам'яті. Задіяння механізму імовірного прогнозування під час виконання завдань на аудіювання сприятиме зняттю психологічної напруги та дозволить полегшити процес формування аудитивної компетентності учнів, що слугуватиме успішній роботі та мотиваційному налаштуванню дев'ятикласників [1; с.10].

Навчання аудіюванню учнів 9 класів враховує ряд психолого-педагогічних особливостей, оскільки цей віковий період характеризується

підвищеним інтелектуальним та емоційним розвитком. Ось деякі з цих особливостей:

1. Розвиток когнітивних здібностей. Учні 9 класів вже мають більш розвинені когнітивні здібності порівняно з молодшими віковими групами. Вони здатні до більш глибокого аналізу та розуміння складніших аудіо матеріалів.

2. Соціальна зрілість. Учні цього віку зазвичай проявляють більшу соціальну зрілість, тому можна активніше використовувати групову роботу під час навчання аудіювання, сприяючи взаємодії та обміну думками.

3. Зростаючий інтерес до самостійності. Учні починають цінувати свою автономію та хочуть більшої самостійності в навчанні. Рекомендується використовувати методи навчання, які сприяють самостійному аналізу та розвитку критичного мислення.

4. Активне використання технологій. Учні цього віку зазвичай є більш технологічно освіченими, тому використання сучасних платформ, аудіо- та відеоматеріалів може бути ефективним методом навчання аудіювання.

5. Розвиток мовленнєвих навичок. У цьому віці учні можуть вже мати досить розвинені мовленнєві навички, але все ще потребують підтримки у розширенні лексики, граматики та розвитку вміння розуміти мовлення на слух.

6. Підвищена увага до соціальних питань. Учні цього віку часто виявляють зацікавленість у соціальних питаннях та проблемах, тому можливо варто включати аудіоматеріали, що стосуються актуальних соціальних тем.

7. Підтримка емоційного розвитку. Важливо створювати позитивну атмосферу навчання, що сприяє комфортному сприйняттю аудіоматеріалів та розвитку емоційного інтелекту учнів.

Врахування цих психолого-педагогічних особливостей допоможе створити ефективну програму навчання аудіювання для учнів 9 класів, сприяючи їхньому успішному розвитку в цій сфері.

Проаналізувавши наукові літературні джерела було виділено ключові психічні процеси і психологічні механізми, які визначають аудіювання: когнітивні процеси (сприйняття, мислення, пам'ять, увага) та психологічні механізми аудіювання (мовленнєвий слух, антиципація, пам'ять, артикуляція, механізми осмислення, порівняння та впізнавання) (Таблиця 1.1). Психічні процеси аудіювання включають низку складних ментальних функцій, що застосовуються під час сприйняття аудіальної інформації.

Таблиця 1.1 – Психічні та психологічні механізми аудіювання

Психічні процеси аудіювання	Психологічні механізми аудіювання
Сприйняття – це процес засвоєння звукової інформації через слуховий канал. Слухач обробляє одержану інформацію.	Мовленнєвий слух – це здатність розрізняти й розпізнавати звуки мовлення, фонему та інтонаційні відтінки, що допомагає у сприйнятті розумінні аудіоінформації.
Пам'ять – це психічний пізнавальний процес, який полягає у фіксації, збереженні та відтворенні попереднього досвіду.	Антиципація – теоретичне передбачення явищ або дій на основі попереднього досвіду.
Мислення – це процес, що дозволяє нам розуміти, аналізувати, уявляти, відтворювати та творити.	Пам'ять – поділяється на довготривалу та оперативну.
Увага – зосередження думки або зору слуху на будь-якому об'єкті, спрямованість думки на кого-, щось чи на що-небудь.	Артикулювання – здатність уявляти й артикулювати слова, фрази чи ідеї, які були почуті, щоб краще їх зрозуміти чи запам'ятати.
	Механізм осмислення – включення аналізу, узагальнення та тлумачення отриманої аудіоінформації з метою засвоєння та розуміння її значення.

Продовження таблиці 1.1 – Психічні та психологічні механізми аудіювання

Психічні процеси аудіювання	Психологічні механізми аудіювання
	Механізм зіставлення-впізнавання здатність порівнювати отриману аудіоінформацію з власними знаннями досвідом для впізнавання або розуміння цієї інформації.

Отже, після аналізу психолінгвістичних аспектів формування аудитивної компетентності можна зазначити, що розвиток цієї компетентності потребує уваги до всіх згаданих раніше факторів. Вчителю чи викладачеві формуючи аудіотехнічну компетентність, слід акцентувати увагу на розвитку пам'яті, концентрації, мислення, а також стимулювати роботу психологічних механізмів аудіювання для успішного засвоєння інформації та формування англійської компетентності в аудіюванні.

1.2 Методичні особливості організації аудіювання для учнів 9-их класів та подолання труднощів сприйняття й розуміння учнями аудіоматеріалів

Під час проведення уроку, вчителю важливо не лише передати учням нову інформацію, а й організувати їхню самостійну активність у вивченні, навчити шукати та застосовувати знання на практиці, проводити самооцінку та поповнювати своє мовне портфоліо різноманітними роботами.

Готуючись до уроку англійської мови, вчителю потрібно чітко визначити мету не тільки наступного уроку, а й кожного етапу уроку. Важливо також пояснювати свої кроки під час проведення уроку, щоб учні могли розуміти очікувані результати та необхідні дії для досягнення цих результатів.

На думку дослідників [8; с.79; 68], освітні заклади майбутнього будуть користуватися цифровою педагогікою, що полягатиме у використанні електронних засобів під час навчання. Головна мета цифрової педагогіки – покращення та розвиток системи освіти [8; с.80]. Ця технологічна еволюція впливатиме на формат та методику викладання англійської мови на уроках. У своїй публікації у цифровому журналі науковець Дж. Стоммел описав основні характеристики цифрової педагогіки таким чином:

1. Фокус на практичній взаємодії між учасниками навчального процесу.
2. Підтримка різноманітності та нових способів спілкування та співпраці.
3. Використання методів, які виходять за рамки традиційної системи освіти.
4. Активне стимулювання всіх учасників навчального процесу – студентів і вчителів – як повноцінних та рівноправних учасників [68].

Організація процесу аудіювання з боку вчителя може включати наступні кроки:

1. Планування. Вчитель має чітко визначити мету аудіювання, відповідно до навчальної програми. Визначення конкретних цілей, які потрібно досягти під час цього заняття.
2. Вибір матеріалу. Обрати аудіо- або відеофрагмент, який відповідає меті уроку та рівню учнів. Це може бути аудіо запис, відео вправи, аудіокнига, аудіофайл інтерв'ю, тощо.
3. Створення сприятливої атмосфери. Підготувати аудіо- або відеоматеріали та необхідне обладнання для оптимального відтворення звуку чи зображення.
4. Інструктаж. Надати студентам інструкції щодо прослуховування або перегляду матеріалу, акцентуючи увагу на певних аспектах або завданнях, які їм необхідно виконати після прослуховування.

5. Стимулювання активності. Створити завдання чи питання, які допоможуть учням відразу ж використовувати прослухану інформацію. Це може бути обговорення, письмові вправи, відповіді на певні питання, рольові ігри тощо.

6. Підсумкова робота. Обговорення прослуханої інформації, підведення підсумків, перевірка розуміння, виправлення неточностей і пояснення незрозумілих моментів.

Ці етапи допомагають структурувати і поліпшити ефективність процесу аудіювання під час уроку.

У плані методики навчання, аудіювання визначається як систематично спланована послідовність заходів з обробки усного тексту. Оскільки ця активність здійснюється в межах свідомості, її складні аспекти потребують поетапного викладу конкретних дій, які є її ключовими елементами [17, с.167].

Саме ці дії є об'єктом цілеспрямованого формування і розглядаються нами як проміжна мета навчання аудіювання. Досягнення проміжної мети відбувається поетапно. Етапи навчання аудіювання складаються з послідовності вправ, що включають розвиток навичок у фонетиці, лексиці та граматиці для формування аудитивної компетентності в аудіюванні. Такий підхід дозволяє досягти успішності в оволодінні цими навичками лише через поетапне вивчення та практичне вдосконалення окремих комунікативних умінь, які становлять його частини. Бідюк Н. М. виокремлює чотири етапи навчання аудіювання: I етап – Pre-listening stage, II етап – While listening stage, III етап – Post listening stage та IV етап – Follow-up activities (Таблиця 1.2) [3].

Таблиця 1.2 – Етапи навчання аудіювання.

I етап (Pre-listening stage)		II етап (While listening stage)	III етап (Post-listening stage)	IV етап (Follow-up activities)
Ознайомлення аудіозаписом подолання труднощів аудіювання.	Формулювання комунікативного завдання (установки) і прослуховування	Перше пред'явлення аудіотексту	Контроль виконання комунікативного завдання	Використання одержаної інформації інших видів мовленнєвої діяльності
			Завдання для прослуховування	
			Повторне пред'явлення аудіотексту	
			Контроль виконання другого завдання	

Під час підготовки до уроку вчитель повинен правильно організувати роботу на уроці, тобто правильно визначити вид аудіювання та можливі варіанти його опрацювання. Формування досягнень проміжної мети відбувається крок за кроком. Кожен етап сприяє розвитку механізмів аудіювання мовленнєвих складових різних рівнів.

- словоформи, словосполучення, фрази;
- надфразової єдності;
- цілого тексту.

Із допомогою перелічених дій розвивається механізм прогнозування, який відіграє важливу роль у сприйманні мовлення на слух.

Для ефективної роботи з аудіюванням на уроках англійської мови вчитель повинен підібрати матеріал у відповідності з нормами усного мовлення).

Важливим кроком є визначення та забезпечення форми представлення аудіотексту й необхідних опор (невідома лексика, граматичні структури) та аналіз можливих труднощів (лінгвістичних/мовних/змістовних) даного тексту. Наступним кроком є підготовка учнів до сприймання аудіотексту, тобто введення учнів в тему, формулювання комунікативних завдань, і безпосередньо пред'явлення аудіотексту. Формулювання установки перед прослуховуванням і визначення кількості прослуховувань тексту. На старшому етапі навчання аудіювання важливим є не лише запам'ятовування фактів з тексту, але й розуміння його сенсу. З цієї причини необхідно акцентувати увагу на формулюванні постановки завдання, оскільки успішне розуміння учнями тексту може залежати від цієї постановки [29]. Не рекомендується уникати та нехтувати контролем розуміння учнями прослуханого. Вчитель повинен забезпечити всі умови для правильної перевірки прослуханої інформації. Вирішальним етапом роботи з аудіоматеріалами є виконання комунікативних завдань на основі прослуханого. Завдання можуть бути різного типу, наприклад, завдання на множинний вибір, вибір правильної відповіді, відповідь на запитання, визначення True/False та інші.

Аудіювання – це спосіб розуміння мовлення, який передбачає одночасне сприйняття та розуміння мови на слух. Цей процес має свої власні цілі, завдання, предмет і результат. Це складна навичка, яку не можна повністю автоматизувати, а лише частково, на рівні впізнавання звуків, слів та граматичних конструкцій[31; с.14].

Початок аудіювання пов'язаний із сприйняттям мови, при цьому значущі особливості сприймаються слуховими органами і порівнюються з зразками, що зберігаються в довгостроковій пам'яті. Якщо у учня відсутні стійкі еталони, то це може спричинити помилки під час сприйняття.[27; с.61].

За допомогою перелічених дій розвивається механізм прогнозування, який займає важливу роль у сприйманні мовлення на слух. Ми вважаємо необхідним розглянути детальніше кожен із зазначених етапів.

Перший етап навчання аудіювання на рівні фрази включає такі завдання та дії: розуміння повідомлень на рівні фраз, побудованих на відомому матеріалі; реагування на почуте за допомогою невербальних методів (дії, символи тощо); розуміння повідомлень, які містять невідомий мовний матеріал; вираження реакції на почуте за допомогою вербальних методів (усвідомлення мовних зразків, пов'язаних із темою або ситуацією); визначення початку та завершення повідомлення. [7; с.82].

Етап навчання аудіювання на понадфразовому рівні включає такі завдання: розуміння монологічного повідомлення цього рівня, яке ґрунтується на повністю знайомому матеріалі; реагування на почуте через невербальні дії або короткі вербальні відповіді; розуміння мікродіалогів та подальше визначення типу взаємодії між учасниками, шляхом класифікації сприйнятого діалогу за відомими комунікативними (структурно-функціональними) типами мікродіалогів: обмін думками, виявлення волі, ритуалізована комунікація.

На етапі навчання аудіювання на рівні тексту виконуються такі дії для досягнення:

- Розуміння структури мовлення, яке є зв'язним та монологічним, побудоване на відомому матеріалі. Це включає розчленування тексту на смислові частини або виділення основних інформаційних точок.

- Реакція на почуте здійснюється як невербально (через дії, символи), так і можливо, вербально в процесі слухання або після нього.

- Розуміння зв'язного тексту, що базується лише на знайомому матеріалі, але передбачає вміння передбачити зміст повідомлення через його заголовок, вибір або створення альтернативних заголовків, вибір правильного висловлення після тексту, що відповідає або не відповідає змісту прослуханого матеріалу.

- Розуміння діалогічного тексту, що базується на відомому матеріалі, включає виявлення кількості учасників розмови, їхніх характеристик. Реакція може бути у вигляді вербальної відповіді на питання або виконання завдання у формі тесту з вибором правильної відповіді.

- Розуміння зв'язного тексту, що містить незнайомі елементи, наприклад, слова або вислови, про значення яких можна здогадатися через аналогію з рідною мовою або за мовним досвідом. Розуміння можна перевірити за допомогою тесту з вибором правильних відповідей або відповідей на питання на основі тексту.

- Розуміння зв'язного тексту з деякими незнайомими елементами передбачає використання формальних ознак для вгадування їх значень, покладаючись на знання та асоціативні зв'язки в іноземній мові.

- Розуміння зв'язного тексту, де зустрічаються незнайомі елементи, вимагає виявлення їх значень за допомогою контексту та смислових зв'язків.

- Розуміння зв'язного тексту, в основному побудованого на незнайомому матеріалі, але з намаганням подолати перешкоди шляхом активного уточнення через перепитування чи прохання уточнити\повторити сказане і т.д.[7; с.86].

Етапи навчання аудіювання включають в себе комплекс вправ, спрямованих на розвиток фонетичних, лексичних та граматичних навичок. Успішне вивчення аудіювання залежить від систематичного навчання та практичного тренування окремих комунікативних вмінь, які є складовими цього процесу.

В ході дослідження опрацьовано та охарактеризовано труднощі аудіювання, які можуть виникнути під час формування англomовної компетентності в аудіюванні [33; с.88].

Розуміння мовлення на слух вимагає подолання різних перешкод. Знання цих труднощів аудіювання корисне для вчителів іноземної мови, та сприяє більш ефективній роботі на уроках, фокусуючись на їх розв'язанні. Ці труднощі можна поділити на об'єктивні та суб'єктивні.(Схема 1.2).

Суб'єктивні труднощі пов'язані із особливостями учнів як суб'єктів навчально-виховного процесу в школі [13; с.243].

Схема 1.2 – Суб'єктивні та об'єктивні труднощі аудіювання

В свою чергу суб'єктивні труднощі поділяються на дві групи:

1. Труднощі зумовлені індивідуально-віковими особливостями слухачів. Виникають з індивідуальних та вікових особливостей слухачів. Ключовими факторами є вміння швидко реагувати на усну мовленнєву комунікацію, розрізнити різні сигнали, такі як паузи, наголоси, запитання, і вміння легко переходити від однієї мислительної операції до іншої. Також важливість вміння швидко сприймати тему розмови та адаптувати її до ширшого контексту.

2. Труднощі зумовлені індивідуально-психологічними особливостями слухачів. Успішність навчання аудіювання залежить від таких характеристик учнів, як бажання вчитися, зацікавленість у темі повідомлення, рівень слухової чутливості та пам'яті, здатність до мовленнєвого припущення та передбачення, а також рівень уваги й внутрішнього мовлення [65; с.19].

Наступною групою труднощів є об'єктивні труднощі навчання аудіювання іншомовного мовлення, їх можна розділити на чотири групи:

1. Труднощі зумовлені мовною формою тексту. В свою чергу вони поділяються на: фонетичні, лексичні та граматичні
2. Труднощі зумовлені змістом тексту.
3. Труднощі зумовлені умовами представлення тексту.
4. Труднощі зумовлені видом мовлення, який сприймається (Схема 1.3. Труднощі зумовлені видом мовлення, який сприймається) [65; с.20].

Ми вважаємо правильним детально охарактеризувати кожен вид труднощів та підвид труднощів та запропонувати варіанти вирішення проблеми та їх усунення.

Схема

1.3 – Труднощі аудіювання, зумовлені видом мовлення, який сприймається.

Зняття труднощів може сприяти полегшенню процесу навчання аудіювання та пришвидшення досягнення результатів. Однак використання штучно полегшеного аудіювання не допомагає учням готуватися до сприйняття мови в природних умовах, оскільки всі труднощі, які були усунені

штучно, присутні в природному мовленні та повсякденному житті англomовного суспільства. Учні можуть бути не готові подолати ці труднощі, які вони не відчували у процесі навчання. Отже, ефективнішим вважається поступове подолання труднощів під час навчання, коли вправи виконуються на межі можливостей учнів, забезпечуючи їм завдання адекватного рівня складності [11; с.34].

Важливою є індивідуальна спритність учня, кмітливість, його здатність слухати і реагувати швидко на різноманітні звуки та сигнали мовлення (такі як паузи, акценти, питання, фрази зв'язку, інтонацію). Також значною є здатність переходити від однієї мисленнєвої операції до іншої, швидко аналізувати та усвідомлювати основну тему повідомлення та встановлювати зв'язок з загальним контекстом [23; с.91].

У процесі вивчення англійської мови через аудіювання важливо враховувати особисті психологічні особливості учнів: їхня мотивація та бажання вивчати нове, зацікавленість у темі повідомлення; рівень розвитку слухових здібностей і пам'яті, здатність до мовленнєвого сприйняття та приблизного передбачення; ступінь концентрації та розвиток внутрішнього мовлення.

Під час вивчення аудіювання важливо враховувати конкретні особливості учня, які мають велике значення для сприйняття мовленнєвого матеріалу. У психології такі особливості відображаються на рівні різних аспектів особистості: направленості, досвіду і способів відтворення інформації. Направленість особистості визначає стійке сприйняття, яке формується протягом усього життя людини. У контексті досвіду розглядаються знання, вміння, навички, рефлексії, отримані в процесі особистого навчання. Рівень засвоєних мовних і немовних знань суттєво впливає на розуміння аудіотексту, він визначає інтерпретацію тексту на різних рівнях його значення і смислу, а також впливає на спосіб, яким ця інформація буде відображена [55].

Для подолання об'єктивних труднощів аудіювання ключовою є стимуляція постійного зацікавлення учнів, що вимагає постійної мотивації та заохочення. Це можна досягти за допомогою кількох важливих факторів: адекватний вибір тексту (відповідність мовного рівня, відповідність темі, захоплюючий матеріал), створення атмосфери комунікації перед прослуховуванням тексту та різноманітні завдання, що включають контроль за сприйнятим матеріалом і перехід до іншої активності після його усвідомлення. [70; с.73].

Перейдемо до характеристики об'єктивних труднощів. Труднощі, зумовлені мовною формою тексту, поділяються на: фонетичні, лексичні та граматичні. Ці труднощі виникають через синтаксичні та морфологічні особливості. Це передусім складнощі аналітично-синтетичної діяльності, яка становить основу розуміння інформації. Учень, сприймаючи фразу, повинен розкласти її на окремі складові, встановити між ними зв'язки та встановити їх роль у висловлюванні. Важливо зазначити, що ці складнощі зростають із збільшенням довжини мовленнєвого вислову та складності його синтаксичних структур. Також серед цих труднощів варто відзначити проблеми, які виникають через присутність аналітичних форм, що невластиві рідній мові, та омонімію в граматиці, особливо в службових словах (наприклад, «then» и «than»). Серед лексики можна виділити такі складні моменти: слова з багатою семантикою, пароніми (які відрізняються лише одним звуком); антоніми та синоніми; слова, що схожі за звучанням на рідну мову, але мають інше значення; використання слів у переносному сенсі, а також фразеологічні вирази. У числі основних фонетичних труднощів важливо відмітити проблеми, пов'язані з інтонацією, правильним акцентом і швидкістю мовлення. Ці складнощі особливо актуальні на початковому етапі навчання через недостатньо розвинений фонематичний слух [71; с.225].

Ці мовні труднощі можна подолати, проводячи тренування з аудіювання та вимови мовних прикладів, які містять лексико-граматичний матеріал, що

потребує опанування. Важливо також звертати увагу на розширення словникового запасу учнів [72; с.12].

Інша група труднощів виникає у зв'язку із змістом аудіотексту. Це охоплює рівень розуміння, такий як: основний зміст, конкретні події (що?, де?, коли?, з ким сталося?), логічні зв'язки між фактами (чому?), загальна ідея тексту, дії основних персонажів і т.д. Розуміння тексту залежить від його змістової організації, іноді учням легше розуміти фабульні тексти, які мають оповідний характер, ніж описові тексти, де подаються факти, об'єднані загальною темою (наприклад, побут, культура, історія країни, мову якої вивчають) [38; с.78].

Розуміння аудіотекстів при сприйманні на слух суттєво залежить від їхньої структури, послідовності ідеї та способу подання вмісту. Особливо викликають складності діалоги у порівнянні з одномовними висловами через необхідність розрізняти мовних співрозмовників і аналізувати їхні висловлювання.

Однак, важливо обирати не лише завдання з використанням однієї форми мовлення при навчанні аудіювання. Краще вчити учнів сприймати обидві форми мовлення (як діалогічну, так і монологічну), бо це сприятиме розвитку їхньої мовної компетентності.

Якщо у тексті головна думка чітко виражена на початку, рівень розуміння складає 100%. Коли головна ідея подається в середині, розуміння знижується до 70%, а коли в кінці тексту – до 40%. Ці дані потрібно враховувати при виборі текстів для аудіювання. Для ефективного проведення аудіювання вчитель повинен врахувати ці чинники при виборі аудіоматеріалів.

Остання група труднощів сприйняття аудіювання – це труднощі пов'язані з умовами демонстрації аудіоматеріалу визначаються кількістю прослуховувань. Зазвичай в шкільній практиці вдаються до одно або дворазового прослуховування аудіотексту. Дворазове прослуховування одного і того ж аудіотексту доцільне в декількох випадках. По-перше, якщо

виникають труднощі (наприклад, складна мова повідомлення, багато інформації, нестандартні умови сприйняття тощо) та якщо потрібно переказати текст (після повторного прослуховування, контроль розуміння та формулювання нового завдання, що активізує увагу учнів). По-друге, швидкість\темп мовлення впливає на розуміння на слух та здатність до запам'ятовування. У мовленні найбільш поширений середній темп, але для різних мов характерний різний темп мови. Середній темп англійської мови – 140-150 слів за хвилину, української – 120-150 слів [37].

На початковому етапі вивчення іноземної мови рекомендується обирати такий темп мовлення, який відповідає швидкості внутрішнього мовлення учня. Для уникнення перешкод під час аудіювання, особливо на початку навчання, можна сповільнювати швидкість програвання аудіотексту, додавши більше пауз між смисловими частинами. Цей метод допомагає краще усвідомити зміст повідомлення, робить прогнозування більш ефективним і заповнює можливі пропуски в розумінні на основі загального змісту або ж враховуючи контекст речення.

Бідюк Н. М. пропонує нам розглянути схожу класифікацію труднощів аудіювання. Вона також поділяє труднощі на об'єктивні та суб'єктивні (індивідуально-вікові особливості учнів та рівень їх підготовки) [3]. Головні психологічні, лінгвістичні та методичні труднощі представлені в Таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Основні психологічні, лінгвістичні та методичні труднощі аудіювання

Об'єктивні		Суб'єктивні (індивідуально-вікові особливості учнів та рівень їх підготовки)	
Лінгвістичні	Методичні		
	Особливості аудіотексту		Умови сприйняття аудіотексту
Фонетичні	Характер тексту	Темп мовлення (140-150 слів за хвилину)	Психологічні особливості сприйняття, уваги, пам'яті, мислення, реакції
Лексичні	Співвідношення відомої та невідомої лексики (3%)	Об'єм повідомлення 1, 2 хв; 3-5 хв.	Вміння переключатися з однієї мислинневої операції на іншу
Граматичні	Інформаційна насиченість	Кількість пред'явлень (2)	Швидкість входження в тему повідомлення
	Композиція	Спосіб пред'явлення	Наявність інтересу особистих цільових установок
	Смислова організація	Наявність чи відсутність опор	Рівень мовної та мовленнєвої підготовки учнів

Підсумуємо всю вище згадану інформацію. Ми виокремили поради для ефективного подолання труднощів сприйняття та розуміння учнями 9-х класів аудіоматеріалів, які можуть вимагати різних стратегій та методів.

1. Структуризація аудіоматеріали. Варто розділити матеріал на частини з короткими паузами між ними.
2. Візуалізація. Треба додати візуальні матеріали, такі як презентації, графіки, схеми або підтримуючі текстові матеріали, щоб допомогти учням краще розуміти зміст аудіо.
3. Коригування темпу аудіозапису.

4. Вмотивованість. Стимулювати учнів активно слухати та ставити питання, або залучати їх до обговорення змісту аудіоматеріалів.
5. Диференціація завдань.
6. Розвиток навички слухання. Необхідно проводити тренування, спрямовані на поліпшення навичок слухання через різноманітні завдання та вправи.
7. Індивідуальний підхід. Виокремити індивідуальні особливості учнів та забезпечити підтримку на основі їхніх потреб.
8. Інноваційність. Використання спеціальних програм, платформ чи аплікації, що дозволяють підвищити доступність та зрозумілість аудіоматеріалів.
9. Постійна підтримка та зворотній зв'язок.

Отже, вчитель повинен бути готовим до того, що учні можуть зіткнутися з різноманітними труднощами під час формування аудитивної компетентності. Ці труднощі можуть стати не лише викликом для формування вмінь учнів, але й можуть завадити їхньому навчанню та підвищать ймовірність втрати цікавості та бажання до вивчення англійської мови. Тому вчителю необхідно застосовувати методи для подолання цих труднощів, не повністю їх усуваючи, а навчаючи учнів самостійно долати їх через спеціальні вправи та постійну практику слухання як на уроці, так і під час самостійного опрацювання матеріалу.

1.3 Традиційні та інноваційні методи формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні

Процес навчання аудіювання охоплює розвиток навичок сприймання, покращення рівня сформованості аудитивної компетентності та вміння розуміти отриману інформацію. Вирішення завдань, спрямованих на розвиток цих навичок, сприяє формуванню автоматизованих процесів у впізнаванні мовленнєвих сигналів, здатних оперативно розуміти та інтерпретувати зміст

повідомлення на рівні миттєвого розпізнавання. Процес навчання спрямований на розвиток здатності усвідомлювати значення мовлення, просуватися від базових до більш складних рівнів його розуміння.

Вдосконалення рецептивних механізмів передбачає розширення обсягу оперативної пам'яті учнів, збільшення їх мовленнєвого слуху та скорочення часу внутрішнього промовляння. При навчанні використовуються різні типи мовленнєвих одиниць. Процес навчання аудіювання це програма дій з текстом, який сприймається на слух. Оскільки ця діяльність не спостерігається ззовні, необхідно поступово навчати окремим етапам, що становлять її складові частини. Ці етапи є об'єктом систематичного формування та розглядаються як проміжні цілі навчання аудіювання [34; с.42].

У реальних умовах спілкування використання аудіювання на уроках англійської мови складає від 40 до 50% часу. У шкільному контексті аудіювання розглядається як засіб вивчення усного мовлення, а також як окремий вид мовленнєвої діяльності, спрямований на розуміння зв'язних текстів. Дані вказують на те, що аудіювання у англійськомовному середовищі на уроці займає близько 57% часу навчального процесу [32].

Процес формування аудіювання включає в себе три основні програми:

1. Розвиток слухової чутливості. Ця програма спрямована на поліпшення здатності сприймати й розрізняти звуки, інтонацію, ритм та інші аспекти мовленнєвого сигналу.

2. Розвиток розуміння тексту на слух: програма орієнтована на удосконалення навичок розуміння почутого тексту, включаючи вміння виділяти основну інформацію, розуміти логічні зв'язки, діяти відповідно до змісту тексту.

3. Розвиток комунікативних умінь. Програма спрямована на формування навичок ефективної взаємодії під час аудіювання, включаючи вміння вести діалог, уточнювати інформацію, висловлювати свої думки та реагувати на інші точки зору.

Перші дві програми формування аудіювання визначаються в ході освітнього процесу. У той час як третя програма потребує спеціальної уваги та вміння вчителя її організувати. Отже, аудіювання виступає як ціль і метод навчання одночасно [36; с.412].

До того ж в процесі слухання можуть виникати певні труднощі, які заважають розумінню та сприйняттю інформації. Ці складнощі виникають з різних причин: умови аудіювання, такі як шуми ззовні, особливості звукопровідності приміщення або наявність/відсутність співрозмовника; індивідуальні особливості мовця, такі як вік, стать, рівень освіти або проблеми з мовленням; а також мовні особливості самого матеріалу, такі як використання багатої лексики, ідіом та колокацій..

Технічні засоби навчання (ТЗН) мають значний вплив на ефективність навчання англійської мови у сучасній середній школі. Технічні засоби навчання, що розвиваються з моменту їх виникнення, стали важливим інструментом навчального процесу та надають суттєву підтримку вчителям іноземних мов. Використання ТЗН сприяє розвитку галузі вивчення англійської мови, виходячи, можливо, не завжди на перше місце, але, безперечно, на одне з провідних.

Засоби для формування англомовної компетентності в аудіюванні поділяють на дві категорії засобів: традиційні та інноваційні. Традиційні засоби використовувалися впродовж багатьох поколінь, і залишаються актуальними в сучасній навчальній практиці, оскільки не втрачають своєї цінності з методичної точки зору [39; с.138].

Традиційні методи формування англомовної компетентності в аудіюванні можуть включати такі підходи:

1. Аудіозаписи та аудіокниги. Використання аудіо записів з різноманітними типами текстів, які відповідають рівню учнів – це стандартний та найпоширеніший засіб на уроках англійської мови. Аудіокниги також можуть бути корисними, оскільки вони надають можливість слухати

англійську мову у форматі розповіді. Цей засіб доцільніше використовувати для самостійної позакласної роботи через об'ємність матеріалу.

2. Відеоматеріали з англійською аудіодоріжкою. Використання фільмів, відеороликів, телепередач та інших візуальних матеріалів із субтитрами або англомовною аудіодоріжкою для розвитку навичок аудіювання також сприяє розвитку мовленнєвої діяльності та фантазії учнів.

3. Аудіо тестування: аудіо-тести для перевірки рівня розуміння прослуханого матеріалу та для підготовки учнів до ситуацій слухання на екзаменах чи тестах.

4. Аудіальні вправи та завдання: короткі аудіофрагменти, з подальшим виконанням завдань, таких як відповіді на питання, розпізнавання ключових слів, заповнення пропусків у тексті тощо [55; с.8].

Не можемо не згадати про переваги та недоліки традиційних методів формування аудитивної компетентності учнів 9-х класів на уроках англійської мови. Серед переваг є:

- Стабільність. Традиційні методи мають довгу історію застосування та перевірені часом.
- Доступність. Часто ці методи вимагають менше технічної складності та доступні для використання в різних умовах навчання.
- Простота використання. Ці методи можуть бути легко впроваджені в навчальний процес без необхідності спеціальної підготовки вчителя.
- Зосередження на ключових навичках. Традиційні методи можуть акцентувати увагу на базових навичках, таких як розпізнавання словесних конструкцій та розвиток сприйняття інформації.

Враховуючи те, що більшість класів в школах недостатньо оснащені технічними приладами, за допомогою яких вчителі можуть урізноманітнити уроки, ми виокремили ряд недоліків:

- Слабка активність учнів. Іноді традиційні методи можуть бути нудними та нецікавими для сучасних учнів, оскільки не використовують нові технології та методики.
- Одноманітність. Використання тільки традиційних методів може призвести до монотонності та втрати інтересу з боку учнів до навчального процесу та до бажання вивчати англійську мову взагалі.
- Обмежений діапазон вправ. Традиційні методи можуть обмежувати різноманітність вправ та завдань, що може бути неефективним для всіх учнів. Також, використовуючи лише звичні та прості аудіоматеріали, вчитель не може врахувати всі індивідуальні особливості учнів 9-х класів.
- Недостатній акцент на комунікативних аспектах. Може бути важко впроваджувати практичні аспекти мовлення та спілкування за допомогою традиційних методів [40; с.5].

Інноваційні методи в навчанні – це сучасні підходи та стратегії, що відрізняються від традиційних підходів та базуються на використанні новаторських ідей, технологій або педагогічних практик. Ці методи спрямовані на залучення інтерактивних технологій, активну участь учнів, стимулювання творчості, використання сучасних засобів навчання та орієнтацію на індивідуальні потреби учнів [19].

Інноваційні методи формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів 9-х класів можуть включати різноманітні технології та сучасні підходи до навчання [20; с.4].

Ось декілька інноваційних методів:

1. Інтерактивні мобільні додатки. Відносно нещодавно вчителі почали використовувати мобільні платформи та додатки для аудіювання, які надають різні рівні складності завдань, вправ та ігор для практики англійської мови.
2. Віртуальна реальність (VR) та розширена реальність (AR). Використання VR/AR платформ або програм для створення імерсійного

середовища для навчання англійської мови через візуалізацію та інтерактивність [43; с.53].

3. Інтерактивні платформи навчання. Використання спеціалізованих платформ та онлайн-ресурсів з інтерактивними вправами, іграми та тестами для розвитку навичок аудіювання.

4. Спеціалізовані аудіо-курси та подкасти, які спрямовані на розвиток навичок аудіювання.

5. Соціальні медіа та мультимедійні ресурси: використання соціальних медіа платформ для аудіювання англійськомовного контенту, такого як відео на YouTube, аудіо на SoundCloud тощо.

6. Інтерактивні ігри та симуляції. Використання інтерактивних ігор, які сприяють розвитку навичок слухання та розуміння англійської мови через гру та викликають ситуаційного контексту, не часто можна зустріти на уроках англійської мови в школі. Цей метод навчання може бути притаманний позаурочним заходам або ж позакласній самостійній роботі учнів [39; с.138].

7. Штучний інтелект та індивідуалізація. Використання AI-платформ, які адаптуються до індивідуальних потреб учнів, надаючи персоналізовані завдання та рекомендації. Цей метод ще не увійшов в життя українських шкіл.

8. Співпраця та комунікація в мережі: залучення до спільного відпрацювання з аудіо матеріалами через онлайн-колаборативні платформи для обміну думками та спілкування англійською мовою.[65; с.38].

Ці інноваційні засоби спрямовані на створення більш стимулюючого та ефективного середовища для навчання аудіювання англійської мови учнів 9-х класів. Важливо підібрати методи, враховуючи специфіку групи учнів та їхні індивідуальні потреби [24].

Варто також пам'ятати, що комбінація традиційних та інноваційних методів може створити стимулююче середовище для формування англійськомовної

компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні, забезпечуючи різноманітність і підвищуючи зацікавленість у навчанні [15; с.155].

Як і традиційні, інноваційні методи мають свої переваги та недоліки. Ми надаємо перевагу впровадженню інтерактивних інноваційних методів для формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні, тому ми виділили основні їхні переваги:

1. Залучення та мотивація. Інноваційні методи зазвичай більш привабливі для сучасних учнів, оскільки вони використовують сучасні технології та інтерактивність, що може стимулювати їхню увагу та інтерес до навчання.

2. Різноманітність. Інноваційні методи можуть надати більше можливостей для різноманітних форматів аудіоматеріалів та підходів, які можуть бути більш адаптовані до індивідуальних потреб учнів та до інтересів сучасної молоді.

3. Покращення сприйняття. Використання інтерактивних методів, таких як віртуальна реальність або інтерактивні платформи, може сприяти кращому сприйняттю та засвоєнню матеріалу.

4. Персоналізація навчання. Деякі інноваційні методи використовують штучний інтелект для створення персоналізованих програм навчання, що враховують індивідуальні потреби та темпи навчання учнів.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) має свої переваги, але важливо уникати їх надмірного використання. Є необхідність у визначенні «критеріїв корисності» для використання комп'ютерів на уроках. З нашої точки зору, відповідність використання певної комп'ютерної технології доцільне тоді, коли вона забезпечує педагогічні результати, недосяжні без застосування цієї технології.

Безперечно, інноваційні методи навчання аудіюванню мають свої недоліки. По-перше, школи можуть мати обмежений доступ до сучасних технологій, слабе фінансування держави, що ускладнює впровадження

інноваційних підходів у навчальний процес. По-друге, використання інноваційних методів може вимагати від вчителів додаткової підготовки та навичок для ефективного використання нових технологій та ресурсів. Це не є проблемою для молодих вчителів, але для вчителів старшого покоління пізнання сучасних технологій може викликати певні труднощі. По-третє, не завжди інноваційні методи демонструють більшу ефективність порівняно з традиційними методами, іноді вони можуть бути менш ефективними через складність чи неправильне використання. Найбільший недолік інноваційних методів – це ризик відволікання. Деякі інноваційні підходи можуть відволікати учнів своєю новизною та інтерактивністю, що не завжди сприятиме глибшому розумінню матеріалу, а навпаки може зупинити або ускладнити процес сприйняття [47].

Впровадження інноваційних методів для формування англomовної компетентності в аудіюванні учнів 9-х класів може бути розділене на кілька етапів [53; с.192]:

1. Аналіз потреб. Необхідно починати з аналізу потреб учнів та освітньої програми, розуміння, які аспекти аудіювання потрібно покращити, та врахування індивідуальних потреб учнів.
2. Вибір методів. Інноваційні методи – найкраще підходять для розвитку навичок аудіювання в англійській мові. Це може бути використання аудіоуроків, подкастів, віртуальної реальності, ігрових платформ тощо.
3. Підготовка вчителів. Це завдання для дирекції або адміністрації школи – надати вчителям необхідні навички та підтримку для ефективного впровадження нових методів. Це може включати навчання використанню нових технологій та методів навчання.
4. Розробка навчального плану. Потрібно створити детальний навчальний план, який включає інноваційні методи та ресурси; розкрити конкретні цілі, завдання та оцінювання.

5. Впровадження у практику. Потрібно поступово впроваджувати інноваційні методи в шкільну практику. Почати варто з простих завдань та поступово переходити до складніших, необхідно дати час учням та вчителям звикнути до нових підходів.

6. Оцінка та коригування. Не варто нехтувати цим етапом. Необхідно постійно оцінювати ефективність нових методів, збирати відгуки від учнів і вчителів, аналізувати результати, і вносити корективи у план, якщо є необхідність.

7. Залучення учнів та мотивація. Важливо створити стимули для учнів для активного залучення до нових методів, поширювати інформацію про переваги інноваційних підходів для стимулювання їх активності.

8. Співпраця та обмін досвідом. Надважливою є спільна робота вчителів для обміну кращими практиками та досвідом впровадження інноваційних методів, що може допомогти покращити ефективність навчання.

Важливо пам'ятати, що успіх впровадження інноваційних методів залежить від підтримки вчителів, створення стимулів для учнів, а також постійного оцінювання та коригування плану, враховуючи відгуки та результати.

Впровадження новітніх підходів до навчання англійської мови можна спостерігати у багатьох розвинених країнах одночасно. Країни з високим рівнем освіти та інноваційної політикою, які рано почали впроваджувати нові методи, можуть включати Сполучене Королівство (Великобританія), Сполучені Штати Америки, Канада, Швеція, Норвегія, Фінляндія та Японія серед інших. Проте, зазначити конкретну країну, яка першою почала використовувати інноваційні підходи для покращення процесу навчання англійської мови та формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів 9-х класів, складно, оскільки розвиток освіти та використання новаторських методів відбувається поступово та залежить від багатьох

факторів, таких як соціально-економічний стан, доступність технологій, освітня політика тощо.

Слід зазначити, що багато країн поступово адаптуються до використання інноваційних підходів у навчальному процесі з метою покращення навчання англійської мови та розвитку мовних навичок учнів. Вищезгадані країни використовують інноваційні підходи в освіті для покращення рівня англійської компетентності в аудіюванні учнів, використовуючи різноманітні технології та методи.

2 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 9-Х КЛАСІВ В АУДІЮВАННІ ЗА ДОПОМОГОЮ НАВЧАЛЬНИХ ОНЛАЙН ПЛАТФОРМ

2.1 Основні навчальні онлайн платформи для формування англомовної компетентності учнів в аудіюванні та особливості їх використання на практиці

Традиційні методи навчання аудіювання англійської мови не можуть змоделювати ідеальне іншомовне середовище, врахувати індивідуальні та вікові особливості дев'ятикласників і не здатні створити умови для реального живого спілкування. Тому сучасна педагогіка активно використовує комп'ютери та телекомунікаційну техніку для покращення процесу навчання. Використання цих засобів у навчанні англійської мови дозволяє створити імітацію мовного середовища, стимулює автентичну комунікацію, враховує індивідуальність кожного учня, сприяє підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови і розвитку необхідних навичок і вмінь, які притаманні цій дисципліні. Інтерактивне використання комп'ютерів для вивчення англійської мови є одним з важливих напрямків сучасного комп'ютерного навчання [52; с.112]

«Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, окрім всього іншого, є обов'язковою передумовою формування інформаційного суспільства у широкому розумінні», – написав Василь Кремень [42; с.4].

У контексті інтерактивних методів навчання, навчальний процес отримує нову динаміку, де роль учня стає більш активною та визначальною. Вчитель не лише передає знання, а й сприяє учневі у самостійному відкритті та засвоєнні інформації. У цій ситуації, вчителеві випадає роль активного помічника, чия основна мета – організувати та стимулювати навчальний процес [43; с.52].

Не можливо не помітити, що Інтернет є не тільки одним з головних атрибутів людського життя, а й одним з найефективніших засобів, що допомагають урізноманітнити процес навчання і сприятимуть швидкому та успішному досягненню цілі в навчанні іноземних мов: здатність ефективно спілкуватися в міжкультурному середовищі завдяки розвитку міжкультурної комунікативної компетентності [21; с.65].

Можливості використання Інтернет-ресурсів величезні. Використання онлайн-навчальних платформ створює сприятливі умови для доступу до всієї необхідної інформації як для вчителів, так і для учнів. Це може підштовхнути до швидшого переосмислення концепції навчального матеріалу та сприяти впровадженню нового підходу до організації роботи як у класі, так і при самотійному навчанні учнів.

Під час використання онлайн-навчальних платформ для навчання аудіювання на уроках іноземних мов, вчителю необхідно ретельно розглянути наступні аспекти: для якої аудиторії, з якою метою, коли та в якому обов'язку потрібно використовувати Інтернет, оскільки величезний обсяг інформації може ускладнити вибір. Існують веб-ресурси, які корисні для вчителів іноземних мов і можуть бути застосовані під час уроків. Ці ресурси можна поділити на інформаційні, які використовуються для підбору цікавого матеріалу, та освітні, які надають навчальні матеріали. Спеціалізовані навчальні веб-сайти мають різноманітні завдання, а їх створення враховує рівень знань учнів. Взаємодія з такими ресурсами є захоплюючою та корисною для вивчення мови, особливо для розвитку навичок аудіювання. Крім того, існують спеціалізовані веб-ресурси, які охоплюють усі аспекти мовленнєвої практики (читання, письма, говоріння та аудіювання), а також навчають фонетиці, граматиці, словниковому запасу тощо. Під час використання навчальних онлайн платформ важливо вибрати рівень складності, який відповідає рівню підготовки учнів [2, с.35].

Для проведення експерименту ми опрацювали та проаналізували декілька навчальних онлайн платформ. На цих сайтах, або ж онлайн платформах, ми звертали увагу та глибоко вивчали лише категорію Skills – Listening адже нас цікавить саме формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів 9-х класів. Серед навчальних онлайн платформ ми виокремили такі Інтернет-ресурси: Breaking News English, British Council/ Learn English, Elllo, English-practice.net, ESOL Courses, iSLCollective, Learning Apps, Live Worksheets, LyricsTraining, Onestopenglish, Randall’s ESL Cyber Listening Lab, TED Talks, Test-english.com та You Tube.

Вважаємо доцільним описати та провести аналіз кожної навчальної онлайн платформи.

Про *Breaking News English* можна сказати наступне:

1. Заняття безкоштовні.
2. Є 7 рівнів, від початкового до просунутого.
3. Уроки містять до 26 сторінок вправ/роздавальних матеріалів для друку.
4. Два рази на тиждень публікується новий урок.
5. Усі уроки базуються на актуальних історіях, взятих з новин.
6. Усі уроки також можна завантажити у форматі PDF.
7. До кожного уроку є понад 30 онлайн-тестів.
8. Файли для прослуховування британською та американською англійською мовами можна завантажити у форматі mp3 або підписатися на них через подкаст.
9. Роздавальні матеріали для класу можна легко відтворити [45].

Безкоштовні, готові до використання плани уроків EFL/ESL з останніми новинами – у 7 рівнях. Кожен урок містить 27-сторінковий PDF-файл, який містить завдання для всіх навичок, 2-сторінковий міні-урок, 5-швидкісне аудіювання, багатошвидкісне прокручування, інтерактивний диктант, 30+ онлайн-тестів тощо (Рисунок 2.1.).

Крім того що дана навчальна онлайн платформа є корисною для навчання, вона також є інформативною, адже учні можуть ознайомитись з свіжими новинами світу та розширити свій кругозір.

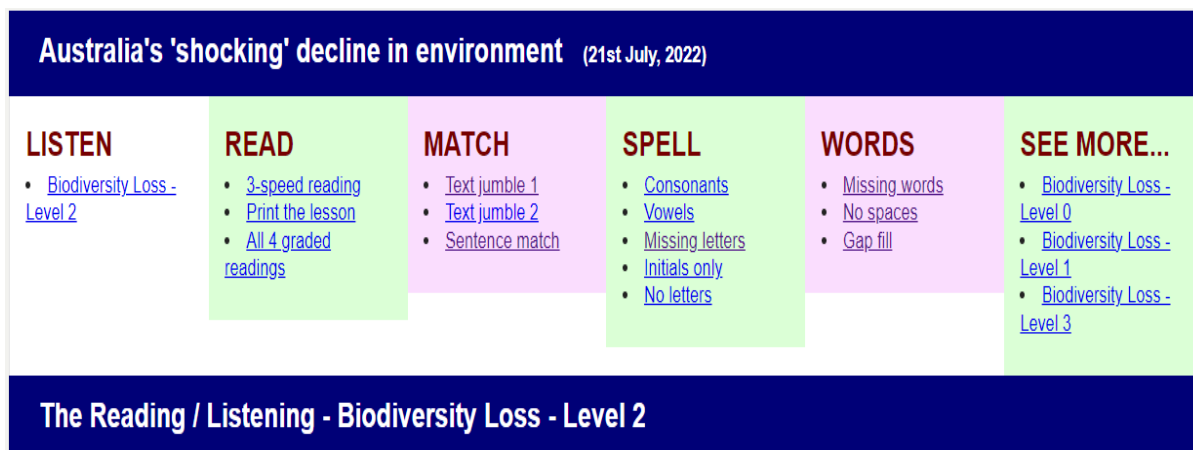

Рисунок 2.1 – Скріншот навчальної онлайн платформи *Breaking News English*

British Council пропонує кілька навчальних ресурсів, які розділені за віковими категоріями та інтересами:

- Learn English;
- Learn English for kids ;
- Learn English for teens;
- Teaching English;
- Premier Skills English.

Нас цікавить секція – Learn English for teens, оскільки ми працюємо та проводимо експеримент на учнях 9-го класу. Це саме той вік, коли підлітки стають важкими, показують свою міць характеру та бунтарські настрої.

Дана навчальна платформа врахувала всі тонкощі аудіювання та навчає слуханню послідовно від передтекстового до позатекстового етапу [60].

Платформа пропонує різні типи завдань для підготовки до аудіювання та вправ після прослуханого. Наприклад, вправи на множинний вибір, на

підстановку, доповнення, завдання типу True\False, розстановка слів\речень\словосполучень по черзі в правильному порядку. Полегшить пошук необхідного матеріалу навігація онлайн платформи (Рисунок 2.2).

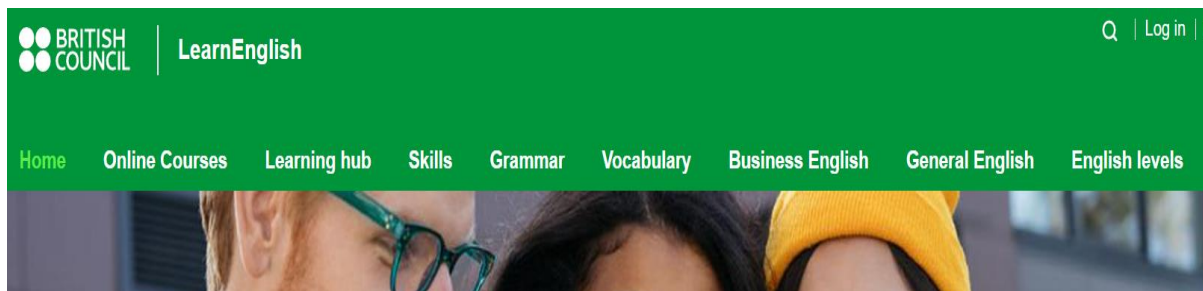

Рисунок 2.2 – Навігація онлайн платформи British Council\LearnEnglish

«Don`t stop when you are tired, stop when you are done!» – гасло навчальної онлайн платформи **English-practice**. Це гасло нам говорить про величезну кількість завдань на різну тематику та рівень знань англійської мови. Платформа розподілена на секції, що дає змогу легко знайти потрібний матеріал [50].

Завдання на аудіювання поділені на рівні знання англійської мови, також окремо є посилання CONVERSATIONS (РОЗМОВИ) та DICTATIONS (ДИКТАНТИ). За допомогою останнього учні можуть вдосконалити фонематичний слух та навички письма (Рисунок 2.3).

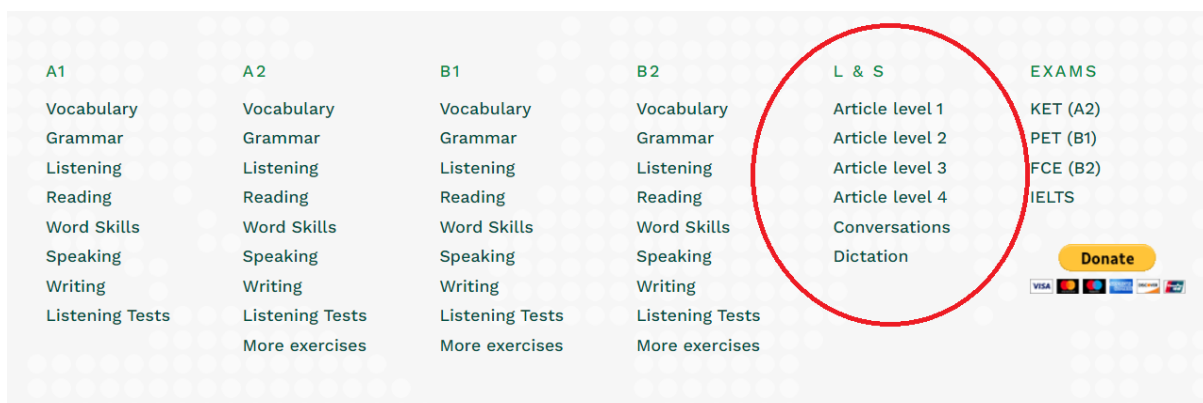

Рисунок 2.3 – Навігація навчальної онлайн платформи English-practice

ELLLO означає English Listening Lesson Library Online. Цю навчальну онлайн платформу створив вчитель з Японії Тод Бойкенс ще у далекому 2004 році. ELLLO є безкоштовним. Метою ELLLO є надання безкоштовної альтернативи комерційним продуктам, оскільки не всі викладачі та студенти можуть їх собі дозволити [54].

Безперешкодний доступ – це концепція, згідно з якою учні можуть отримати доступ до матеріалів уроку з мінімальними або без будь-яких проблем, тобто їм не потрібно входити в систему, створювати обліковий запис або отримувати доступ до платного доступу.

ELLLO пропонує високоякісні види аудіювання, які містять автентичну англійську мову від справжніх носіїв з усього світу. Завдання на аудіювання, як правило, довші та більш різноманітні, ніж завдання на аудіювання в підручниках, із вбудованими допоміжними вправами, як-от звукові пояснення словника та численні інтерактивні вправи.

Вчителі можуть вільно завантажувати аудіозаписи, якщо вони доступні, і використовувати їх у своїх класах або в LMS класу, наприклад Moodle. На цій платформі ми можемо ознайомитись з невідомою лексикою до аудіозапису, прослухати її, повторити за диктором та переглянути вживання слова\словосполучення в різних контекстах, прочитати тлумачення слова.

Наступна навчальна онлайн платформа – це *ESOL Courses*. Ця платформа була створена братами Андріаном та Сью Ліоном-Джонсами. Це безкоштовна онлайн-платформа для викладання та навчання з безкоштовними онлайн уроками та окремими завданнями.

Засновники платформи розділяють традиційну думку методистів щодо етапів роботи з аудіотекстом. Вони виділяють три етапи: підготовчий (pre-listening), основний (listening), заключний (after listening). Підготовчий етап передбачає попередню інструкцію, яка мотивує та готує до активної роботи. Цей етап включає формулювання завдань, вказівки щодо їх виконання тощо. Основна мета першого етапу полягає в ознайомленні та опрацюванні

невідомої лексики. Основний етап включає безпосереднє прослуховування аудіотексту. Кількість прослуховувань може варіюватися залежно від складності тексту. Важливо, щоб слухачі не втрачали мотивацію, тому нові завдання можуть допомогти утримати їх увагу на процесі виконання. Заключний етап передбачає перевірку розуміння прослуханого матеріалу [44], наприклад, через виконання вправи на вибір чи підстановку пропущених слів.

Ще однією хорошою навчальною онлайн платформою є *iSLCollective*. Ця платформа створена спільнотою вчителів, які діляться своїми власними розробками та новими методами [57].

Новою функцією цієї платформи є програма для створення відеовікторин iSLCollective і бібліотека. Тут учні можуть переглянути відео чи прослухати аудіо, та виконати інтерактивні завдання, або ж вчитель може скачати завдання у будь-якому зручному форматі – Word doc/docx and ppt/pptx (powerpoint). Ці матеріали можуть слугувати роздавальним матеріалом та підвищать ефективність виконання завдань після прослуховування аудіофайлу.

LearningApps.org – це платформа, яка сприяє навчанню та викладанню за допомогою малих інтерактивних модулів. Ці модулі можна використовувати як навчальні ресурси або для самостійних завдань. Основна мета цієї роботи – створення загальнодоступної бібліотеки незалежних блоків, які можна використовувати знову та змінювати. Ці блоки, що їх називають «Вправами», не входять до жодних конкретних сценаріїв або програм, тому вони не створюються як цілісні уроки чи завдання, тому їх можна використовувати у будь-якому методичному сценарії відповідно до потреб. (Рисунок 2.4) [60].

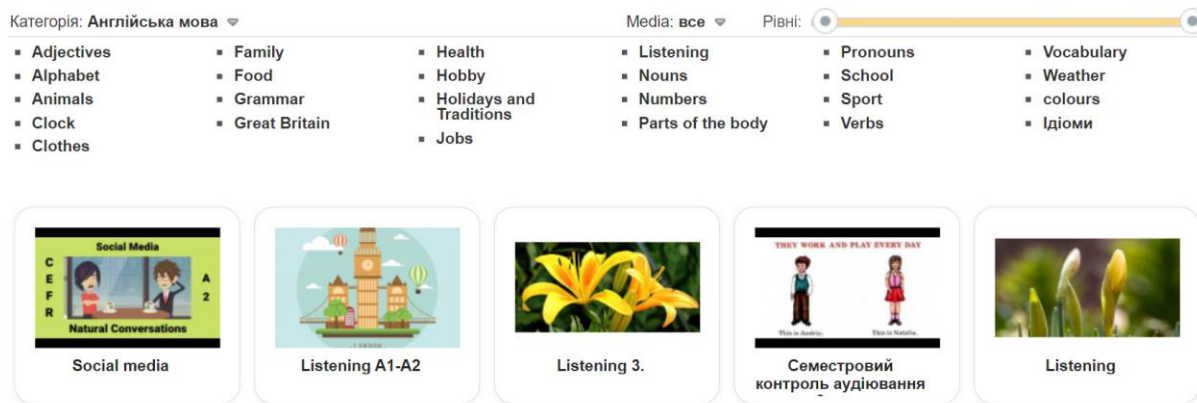

Рисунок 2.4 – Навігація навчальної онлайн платформи Learningapps.org

Live Worksheets – це онлайн платформа, яка вміщує в себе завдання на різні теми та рівні англійської мови. LiveWorksheets дозволяє перетворювати традиційні робочі аркуші для друку (doc, pdf, jpg...) на інтерактивні онлайн-вправи з самовиправленням, які ми називаємо «інтерактивними аркушами» (Рисунок 2.5).

Рисунок 2.5 – Приклади інтерактивних аркушів навчальної онлайн платформи Live worksheet

Учні можуть виконати робочі аркуші онлайн і надіслати свої відповіді вчителю. Це добре для студентів (мотивація) та для вчителя (економія часу). Також ця платформа має функцію створення інтерактивних робочих аркушів. Тобто, в залежності від необхідної теми вчитель сам може створити worksheet, помістивши туди все, те що вважає важливим [59].

Додатково також ці інтерактивні аркуші повністю використовують останні досягнення технологій, які застосовуються в освіті: вони можуть містити звуки, відео, завдання з перетягування, об'єднання за допомогою стрілок, вибір з декількох варіантів і навіть усні вправи, де учні можуть використовувати свої мікрофони для виконання завдань.

LyricsTraining – це простий і цікавий спосіб вивчити та вдосконалити знання іноземних мов за допомогою музичних відео та текстів улюблених пісень. На сайті також є спеціальний режим караоке, який дозволяє співати, що може бути невеликим перезавантаженням та відпочинком під час уроку. Використовуючи цю навчальну онлайн платформу, учні можуть вивчити нову лексику та вирази, а також закріпити граматичні поняття шляхом постійних вправ із написання пропущених слів [61].

Але, перш за все, LyricsTraining допомагає тренувати слух, щоб значно покращити здатність розпізнавати звуки та слова іноземної мови за дуже короткий час, тренуючи мозок майже несвідомо, незалежно від того, чи відоме значення всіх слів чи ні.

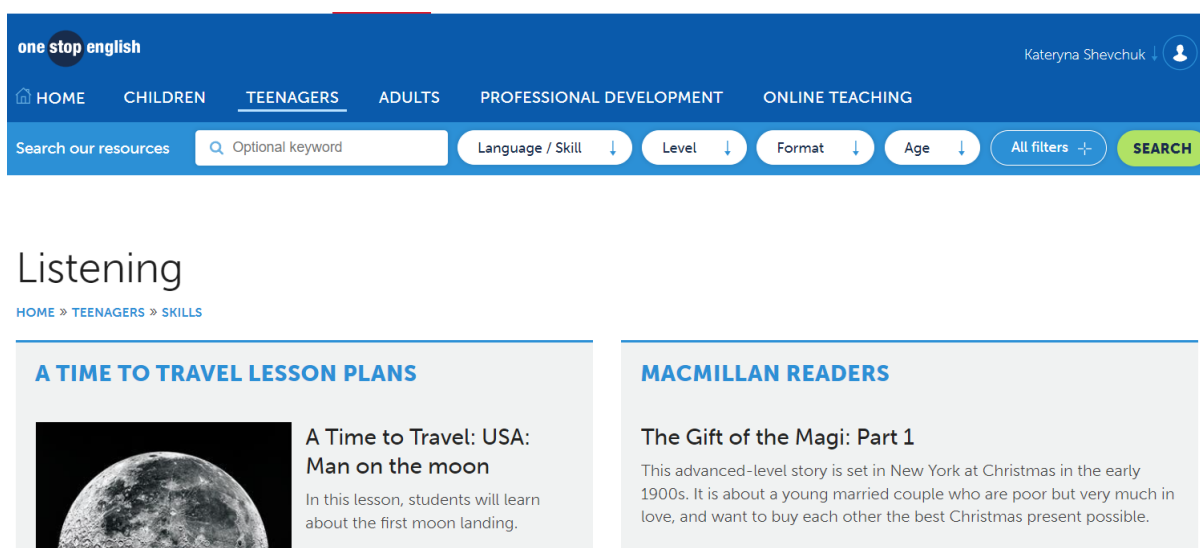
Недавні дослідження показали, що просте сприйняття звуків іншої мови створює в нашому мозку структури та зв'язки, необхідні для її вивчення.

Крім того, музика є цікавим способом вивчення, а прослуховування різних акцентів і вимови дає більшу гнучкість для перевірки здатності розпізнавати різні звукові моделі англійської мови. Це дуже відрізняється від типових вправ на аудіювання на уроках мови, де вимова занадто ідеальна, що не зовсім практично в реальному середовищі.

Onestopenglish — це ресурс номер один для вчителів англійської мови, який надає доступ до тисяч ресурсів, включаючи плани уроків, робочі аркуші, аудіо, відео та картки. Onestopenglish є частиною Macmillan Education, одного з провідних світових видавців навчальних матеріалів з англійської мови. 700 000 зареєстрованих користувачів у понад 100 країнах, які використовують

запропоновані матеріали для викладання англійської мови як іноземної (EFL) і англійської для носіїв інших мов (ESOL) [58].

Onestopenglish пропонує високоякісні ресурси, яким можна довіряти. Ми можемо знайти матеріали (Рисунок 2.6), написані експертами та авторами в ELT та відредаговані командою onestopenglish. Всі матеріали впорядковано за п'ятьма основними категоріями: діти, підлітки, дорослі, професійний розвиток і онлайн-навчання, тому зручно знайти необхідне.

The screenshot shows the Onestopenglish website interface. At the top, there is a navigation bar with the logo 'one stop english' and a user profile 'Kateryna Shevchuk'. Below the navigation bar are tabs for 'HOME', 'CHILDREN', 'TEENAGERS', 'ADULTS', 'PROFESSIONAL DEVELOPMENT', and 'ONLINE TEACHING'. A search bar is present with the text 'Search our resources' and a search button labeled 'SEARCH'. Below the search bar, there are filters for 'Language / Skill', 'Level', 'Format', and 'Age'. The main content area is titled 'Listening' and includes a breadcrumb trail 'HOME » TEENAGERS » SKILLS'. There are two featured lesson plans: 'A TIME TO TRAVEL LESSON PLANS' with a sub-section 'A Time to Travel: USA: Man on the moon' and 'MACMILLAN READERS' with a sub-section 'The Gift of the Magi: Part 1'.

Рисунок 2.6 – Головна сторінка навчальної онлайн платформи Onestopenglish

Також сервіс пропонує додаткові платні послуги. Серед них доступ до всієї бази ресурсів, з можливістю пошуку за віком, рівнем, форматом і мовним фокусом; щотижневі уроки новин від The Guardian; щомісячні уроки Бізнес-Новини; уроки з аудіо та відео; пісні, ігри, відео та картки для дітей, а також веселу серію звукозаписів Onestop Phonics.

Randall's ESL Cyber Listening Lab. Уроки самостійного навчання в цьому розділі написані та організовані за рівнем англійської мови на основі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) [18]. Є записи різних ситуацій та інтерактивні вправи, які відпрацьовують навички

аудіювання, необхідні для успішного навчання, просування на роботі та спілкування англійською у вільний час. Доповідачі, яких чують учні, належать до різних національностей, а записи створені, щоб показати, як англійська мова використовується сьогодні в світі [44].

Навички аудіювання та мовлення необхідно розвивати разом, а спільна робота з іншими учнями в групах та обговорення змісту вправ аудіювання допомагають учням покращити свої загальні навички спілкування, зосереджуючись на конкретних завданнях (Рисунок 2.7).

Рисунок 2.7 – Навігація навчальної онлайн платформи ESL Cyber Listening Lab

Навчальна онлайн платформа пропонує учням ознайомитись із різними завданнями не тільки для слухання, але й для розвитку інших видів мовленнєвої діяльності. Для ефективного формування аудитивної компетентності на цій платформі подані всі етапи організації аудіювання, що значно полегшить сприйняття та розуміння інформації на слух. Після прослуховування учні можуть перевірити засвоєні знання, виконуючи вправи. З точки зору технології, сайт було розроблено з конкретною метою та вузьким

фокусом надання простих у використанні дій, які можна використовувати майже за будь-якого підключення до Інтернету.

«Our mission: Spread ideas, foster community and create impact» – засновник платформи *TED Talks*. Платформа створена у 1984 році. З того часу вона продовжувала розвиватись і зараз налічує тисячі інформативних відео на різні теми.

Проте, ця платформа не є навчальною онлайн платформою, оскільки не має жодних завдань, пояснень, невідомих слів до відео. Якщо вчитель хоче використовувати відео, взяті з цієї платформи, він повинен заздалегідь підготувати завдання самостійно.

Основний напрям платформи *test-english.com* – підготовка до здачі міжнародних іспитів або іспитів для підтвердження рівня мови. Дана навчальна платформа пропонує онлайн-практику з тих категорій, які найбільше потрібно вдосконалити, щоб отримати сертифікат англійської мови або ж підтягнути загальні знання з англійської мови: граматики, аудіювання, читання та письмо.

Платформа створена групою вчителів англійської мови та любителів електронного навчання, які протягом останніх кількох років створювали онлайн-матеріали, щоб допомогти студентам підготуватися до іспитів з англійської мови та вдосконалювати знання мови [56].

Тут учні можуть пройти онлайн-тест, щоб перевірити власний рівень мови. Також є можливість обрати той напрям вивчення, який нас цікавить, тобто граматики, аудіювання, читання та письмо.

Нас цікавить саме аудіювання. Завдання на слухання поділені за рівнем мови (Рисунок 2.8). Завдання складається з відеоролика на 2-4 хвилини та невеликого теста після перегляду. Тест складається з 6-8 питань з завданнями типу multiple choice та додатковими уточнюючими питаннями до відео. Також великою перевагою платформи Test-english є субтитри та транскрипція до

відео. Після виконання тесту можна одразу побачити результат та відгуки з поясненнями правильності\неправильності відповіді до кожного з питань.

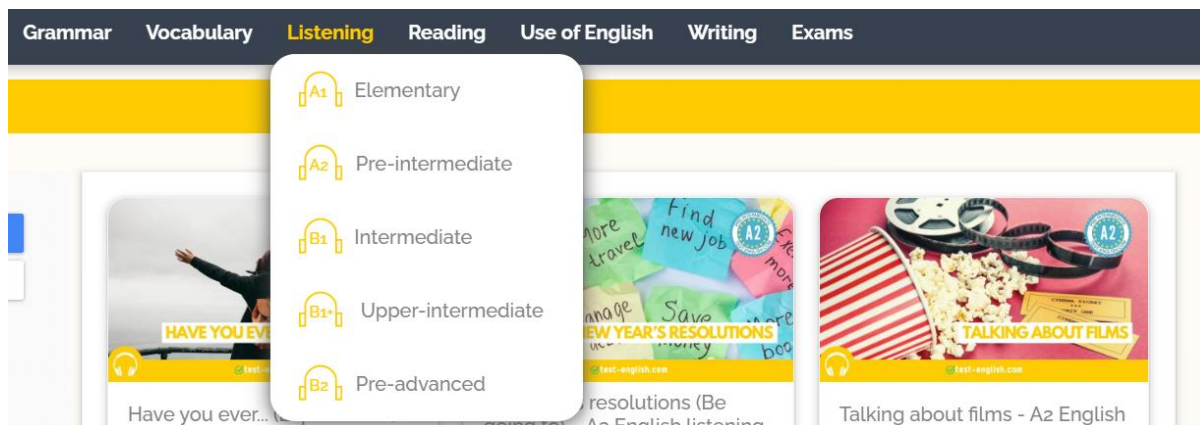

Рисунок 2.8 – Навігація навчальної онлайн платформи Test-english.com

Також без уваги не можна залишити платформу *You Tube*. YouTube запусив онлайн-платформу «Навчання» з українським освітнім контентом, щоб допомогти дев'ятикласникам, навчальний процес яких було порушено через війну.

«Щоб українські дев'ятикласники могли легко знаходити в інтернеті контент, який допоможе їм у навчанні, ми зібрали в одному місці на YouTube освітній контент українською мовою, зокрема природничі науки, математику, історію тощо», – повідомила гендиректорка YouTube Сьюзан Войчицькі.

На платформі «Навчання» відеоуроки відповідають програмі 7-11 класів середньої школи. Тут можна знайти матеріали з таких предметів як українська література та мова, фізика, біологія, хімія, математика, історія України та Всесвітня історія, англійська мова тощо.

Цю платформу ми також можемо розглядати як навчальну онлайн платформу, адже тут ми можемо знайти пізнавальні та інформативні відео на різні теми, в тому числі англійською мовою. Недоліком цієї платформи є те, що завдання для перевірки розуміння інформації після почутого відсутні.

You Tube також часто проводить онлайн-тренінги для вчителів, що може бути корисним для модернізації освітнього процесу середньої освіти в Україні.

Важливо підібрати ресурси, що відповідають рівню учнів та їхнім індивідуальним потребам. Крім цього, добре змішувати різні типи вправ та матеріалів для більш ефективного навчання.

2.2 Підбір та впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ у процес навчання учнів 9-х класів для розвитку їх англомовної компетентності в аудіюванні

В ході нашого експерименту для формування англомовної компетентності учнів 9-го класу в аудіюванні ми звернули увагу на декілька навчальних онлайн платформ. Вибір впав на такі ресурси як Breaking News English, British Council/ Learn English, English-practice.net, Elllo, ESL Lab, Esol. Ми обрали саме ці платформи через наявність аудіоматеріалів на потрібну лексичну тему, яка вивчалася впродовж місяця – «Nature and Environment».

Підбираючи ресурси для учнів 9-х класів, варто враховувати їхні потреби, рівень володіння мовою та особисті вподобання. Крім того, ми застосовували комбінацію з різних ресурсів, використовуючи різноманітність форматів та типів завдань для більш ефективного розвитку навичок аудіювання.

Підбираючи ресурси для формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів 9-х класів ми врахували кілька ключових аспектів:

1. Рівень учнів. Досягнення успіху можливе лише при правильному визначенні рівня знання мови учнів.
2. Ціль та мета уроку. Ми визначили, які конкретні навички аудіювання потрібно розвивати (наприклад, розуміння загального змісту, деталей, активне слухання тощо). Обов'язково вибір ресурсів має відповідати цим цілям.
3. Вікові особливості та інтереси учнів. Учні 9-х класів мають свої інтереси, які можуть впливати на їхню зацікавленість певними видами аудіо-

ресурсів. Вибір матеріалів, які відповідають їхнім інтересам, збільшив зацікавленість у процесі навчання.

4. Різноманітність ресурсів. Було використано різноманітні ресурси для формування навичок аудіювання.

5. Доступність для самостійного вивчення. Було забезпечена можливість самостійного вивчення з використанням цих ресурсів. Онлайн-платформи, які мають інтерактивні вправи, тестування, а також можливість відслідковувати прогрес є дуже корисними.

6. Реальні ситуації та контекст. Матеріали, які відображають реальні ситуації, що відбуваються в англійськомовних країнах, були корисними для відтворення аутентичного середовища.

Один з проведених уроків був присвячений темі «Nature Magic: Web of life. This is our Earth», тому ми підбрали аудіювання відповідно до теми [69]. Навчальна платформа Esol Courses пропонує нам спочатку ознайомитись з невідомою лексикою, яка може зустрітись учням під час слухання, наступним етапом є власне слухання, відповідь на запитання та виконання тесту на множинний вибір (Додаток А). Ми вважаємо, що саме перший підготовчий етап Pre-listening stage (а саме опрацювання невідомої лексики) сприяв кращому розумінню та засвоєнню інформації.

Навчальні онлайн платформи British Council та English-practise були використані для проведення початкового та фінального зрізів. Ми обрали саме ці платформи для тестування, бо кожна платформа має різноманітні завдання та розробники вважають некоректним пропускати жоден з етапів проведення аудіювання [4; с.222].

Для роботи з аудіоматеріалом та з завданнями до та після прослуховування нам знадобилося 7 хвилин, що дало змогу опрацювати весь запланований матеріал та розвивати інші компетентності під час уроку англійської мови. Ми додали план-конспект уроку як приклад організації уроку з впровадженням навчальних онлайн платформ в процес навчання

аудіювання (Додаток Б). Аудіювання ми запропонували в кінці уроку, учні були позитивно налаштовані та готові слухати.

Тема наступного проведеного уроку – «Nature Magic: Web of life. Welcome to Askania-Nova». Ми підібрали навчальну платформу Elllo, адже тема зоопарків та заповідників завжди гостро стоїть та викликає дискусійні питання. Цей онлайн ресурс пропонує нам опрацювати спочатку невідому лексику (прослухати, прочитати саме слово та значення його в різних контекстах), прослухати аудіо або переглянути відео та виконати невелику вправу на множинний вибір (Додаток В) [54]. За результатами виконання вправи ми зробили висновок, що навчальні онлайн платформи, які пропонують розпочати слухання з початкового етапу (тобто опрацювання невідомих ЛО) легше сприймаються учнями, що дає змогу їм запам'ятати більше інформації. На повне виконання цього завдання ми витратили 8 хвилин.

Третім завданням для формування аудитивних навичок учнів 9-х класів ми обрали навчальну онлайн платформу Breaking News English. В продовження лексичної теми про заповідники, ми знайшли аудіоматеріали на тему «Australia's 'shocking' decline in environment. Biodiversity loss» [45]. Навчальна платформа має 5 швидкостей відтворення запису та вибір рівня запису. Також після слухання учні можуть виконати різноманітні лексичні, фонетичні та навіть граматичні вправи. Для впровадження ресурсів цієї онлайн платформи ми використали 8 хвилин уроку. Також в нас залишилось достатньо часу для формування інших важливих навичок як письмо, читання, тощо Організацію уроку ми продемонстрували на прикладі плану-конспекта уроку (Додаток Г).

Шостий урок був присвячений темі «Nature Magic: Web of life. National Parks of the UK». Спираючись на цю лексичну тему для формування аудитивної компетентності, ми обрали платформу ESL Lab. Розробники завдань врахували всі можливі нюанси та не пропустили жодного важливого етапу для якісного засвоєння знань. Спочатку учні повинні поговорити про

національні парки, опрацювати ідіоми (Рисунок 2.9), які будуть зустрічатися під час слухання, прослухати аудіо та виконати два завдання (вправа на множинний вибір та доповнення) [44]. На виконання даного завдання ми використали 10 хвилин, але все ж таки мали змогу попрацювати над розвитком інших важливих компетентностей (Додаток Д).

Pre-Listening Exercise

Name one national park in your country and think about what makes it a unique place to visit (e.g., the scenic views, the wildlife, the flora, outdoor recreation, etc.).

Idioms

“dying of thirst” = be very thirsty

“I need a drink soon. I’m dying of thirst.”

“hit the trail” = start your trip, usually walking

“Hey, we’d better hit the trail soon because it’s going to get hot today.”

Listening Exercise

Рисунок 2.9 – Приклад використання першого етапу аудіювання навчальної онлайн платформи ESL Lab

2.3 Етапи та результати проведення експерименту

Наше дослідження полягало у тому, щоб підібрати та впровадити ресурси навчальних онлайн платформ у процес навчання учнів 9-х класів, які можуть сприяти швидшому формуванню компетентності учнів в аудіюванні на уроках англійської мови та експериментально перевірити ефективність цього нововведення.

Відповідно до нашого припущення, що формування компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні значно покращиться на уроках англійської мови завдяки використанню інтерактивних методів навчання, а саме використання навчальних онлайн платформ, суть нашого дослідження полягає в тому, щоб

апробувати використання інтерактивних завдань, поданих на обраних нами платформах.

Природне дослідження – це дослідження, яке проведене в реальних умовах з вибором експериментальної та контрольної групи. Тому ми переконані та можемо класифікувати наше дослідження як природній експеримент.

Перед проведенням експерименту, ми визначили його мету – перевірити ефективність формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні за допомогою навчальних онлайн платформ. Визначивши мету, ми виокремили основні завдання нашого дослідження:

1. Формулювання етапів проведення дослідження.
2. Оцінка рівня сформованості аудитивної компетентності учнів 9-х класів на уроках англійської мови.
3. Розробка ключових критеріїв для оцінки результатів експериментальної роботи.
4. Перевірка ефективності та доцільності впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ для формування аудитивної компетентності учнів дев'ятих класів на уроках англійської мови.

Під час організації експериментальної діяльності ми керувались наступними принципами:

1. Експеримент проводився в реальних умовах, відповідно до чинної навчальної програми англійської мови для дев'ятих класів.
2. Дослідження включало свідоме внесення змін у навчальний процес для досягнення поставленої мети.
3. Практично-експериментальне дослідження оцінювало ефективність використання навчальних онлайн платформ для розвитку компетентності учнів 9-х класів у навичках аудіювання на уроках англійської мови.

4. Експериментальне дослідження здійснювалося на однакових групах учнів.

Рівненський ліцей №8 був обраний нами для нашого експерименту. Дослідження проводилося в двох підгрупах дев'ятого класу, а саме 9-А класу (клас поділений на дві групи – підгрупа А та Б. Дослідження було реалізовано на трьох основних етапах (Таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Етапи експериментального дослідження

Етап	Завдання	Методи	Припущення стосовно результатів
Констатувальний	1.Визначення контрольної експериментальної груп. 2.Розробка критеріїв оцінювання рівня сформованості компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні на уроках англійської мови. 3.Діагностика рівня сформованості компетентності учнів ...	Контроль Аналіз	1.Вибрані контрольна експериментальна групи. 2.Визначені умови. 3.Визначений вихідний рівень сформованості аудитивної компетентності учнів 9-х класів на уроках англійської мови.
Формувальний	Підбір та впровадження навчальних онлайн платформ в процес навчання англійської мови учнів 9-х класів.	Тестування Анкетування Аналіз Самооцінка Систематизація	Підвищення рівня сформованості компетентності учнів 9 класів в аудіюванні уроках англійської мови.

Продовження таблиці 2.1 – Етапи експериментального дослідження

Узагальнюваний	1. Підсумкове тестування. 2. Аналіз результатів експериментальної роботи.	Тестування Аналіз Систематизація Узагальнення Статистична обробка отриманих результатів	Підтвердження наших припущень щодо ефективності впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ для формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.
----------------	--	---	---

Для перевірки ефективності впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ для формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні і вирішення першого завдання констатувального етапу дослідження ми визначили контрольну та експериментальну групи. Кожна група налічувала 17 учнів віком 13-14 років (А підгрупа та Б підгрупа 9-А класу). Обидві групи у процесі вивчення англійської мови використовують однаковий підручник А. М. Несвіт «Англійська мова. 9 клас». Заняття проводяться 3 рази в тиждень і тривають 45 хвилин.

Ми ставили експеримент на учнях 9-А класу, який вже був поділений на підгрупи А та Б. Для перевірки правильності поділу учнів на контрольну та експериментальну групи нами була проаналізована навчальна успішність учнів підгруп А та Б 9-А класу з дисципліни «Англійська мова». Ми використали результати попередньої підсумкової атестації учнів за минулий навчальний рік для цього аналізу. Кількісна оцінка навчальних досягнень свідчить про те, що обидві групи мають схожу кількість учнів і приблизно однаковий середній бал у загальних успіхах. 8,2 (табл. 2.2):

Таблиця 2.2 – Дані навчальної успішності учнів підгрупи А та Б 9-А класу (за результатами попередньої підсумкової атестації 2022-2023 н.р.)

Оцінка	А підгрупа 9-А класу	Б підгрупа 9-А класу
11	1	2
10	3	3
9	4	3
8	3	3
7	3	2
6	3	4

Після порівняння академічних досягнень учнів у контрольній та експериментальній групах, ми прийшли до висновку, що немає відмінностей у їхній успішності за минулий навчальний рік. Таким чином, для експериментальної групи ми взяли учнів підгрупи А 9-А класу, в якій ми використовували ресурси навчальних онлайн платформ, спрямовані на формування англомовної компетентності учнів в аудіюванні. Контрольна група складалася з учнів підгрупи Б 9-А класу, де заняття проводилися з використанням традиційних методів навчання, тобто для цих учнів все залишилось без змін. Ця група була використана в якості контрольної основи, що дало нам змогу оцінити ефективність впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ в процес навчання аудіюванню на уроках англійської мови.

Під час дослідження, ми опрацювали та проаналізували підручник для вивчення англійської мови 9-х класів А. М. Несвіт «Англійська мова. 9 клас», запропонований навчальною програмою. За навчальною програмою учні мають 3 години англійської мови на тиждень. На перший погляд, цього часу може бути достатньо для того, щоб сформувати основні компетентності учнів. Проте під час детального аналізу шкільного матеріалу, ми дійшли висновку, що навчанню та формуванню англомовної компетентності в аудіюванні учнів

9-х класів приділяється дуже мало часу (йдеться саме про аудіювання як різновид іншомовних вправ (слухання аудіотекстів).

Підручник «А. М. Несвіт Англійська мова. 9 клас» не задовольняє всі вимоги до проведення уроку. Тому зараз вчитель може обрати самостійно методи навчання мови, додаючи підручники іноземного видання, аудіо- та відеозаписи, а не користуватись лише одним певним підручником українського видання.

Поза переглядом підручника, ми провели спостереження за різноманітними завданнями, які надає викладач у додаток до основного навчального матеріалу. З'ясовано, що вчитель не використовує додаткові матеріали для формування аудитивної компетентності учнів 9-х класів, вчитель використовує лише матеріали, які подаються у підручнику.

Провівши аналіз учнівської активності та дій на уроках англійської мови з уважністю до деталей, ми зробили висновок, що вчителем не використовуються інтерактивні методи навчання (а саме використання навчальних онлайн платформ) для формування аудитивної компетентності учнів 9-х класів. Окрім того, учні не проявляють цікавості та не мають мотивації для продуктивної роботи на уроці через однотипні завдання та намагаються зробити їх якомога швидше.

Оцінка результатів експерименту передбачає створення критеріїв для визначення рівня сформованості англомовної компетентності учнів 9-го класу в аудіюванні. Було визначено такі критерії:

1. Розуміння загального змісту. Оцінка здатності учня розуміти основний зміст аудіо-матеріалів безпосередньо, роблячи акцент на головних ідеях.
2. Розпізнавання деталей. Оцінка здатності виявляти конкретну інформацію та специфічні деталі у звучанні та змісті інформації в цілому.

3. Відтворення почутої інформації у власному мовленні (усному та писемному). Саме цей фактор є показником повного розуміння почутої інформації.

Ми перевіряли критерії за допомогою слухання (нульового зрізу), яке включало завдання на прослуховування тексту та виконання вправи після почутого. Для перевіркової роботи ми використовували ресурси навчальної онлайн платформи English-practice.net. Учні на момент проведення роботи проходили тему «Nature and Environment», тому отримали такі завдання:

1. Listen to some teenagers talking about how to save the environment. What does each person talk about? Choose from these topics and write them in column B.

2. Listen again. What kind of environmental pollution do they give? Write two examples for each person in column C.

3. Discussion. What do people do for the environment? Do you support their ideas? Why? Why not? How do you keep our planet alive? Are you an eco-person?

Кожне завдання перевірялося відповідно до окреслених трьох критеріїв. За кожен критерій учні могли отримати від 0 до 3 балів (табл.2.3.).

Таблиця 2.3 – Шкала балів для оцінювання сформованості англomовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні при нульовому зрізі

Критерій	Показники	Бали
Розуміння загального змісту	Учень\учениця не розпізнає інформацію на слух, не розуміє мовця.	0
	Учень\учениця частково сприймає почуту інформацію, але уривками розуміє мовця.	1
	Учень\учениця добре розуміє почуту інформацію, майже повністю розуміє мовця, але має труднощі розумінням загального змісту повідомлення.	2
	Учень\учениця повністю розуміє почуту інформацію, може передати загальний зміст повідомлення.	3

Продовження таблиці 2.3 – Шкала балів для оцінювання сформованості англomовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні при нульовому зрізі

Критерій	Показники	Бали
Розпізнавання деталей	Учень\учениця не розпізнає деталі, розуміє лише частковий загальний зміст повідомлення.	0
	Учень\учениця частково розпізнає деталі, при використанні знайомих лексики для їх пояснення. Не розпізнає деталі, описані невідомою лексикою та з використанням нових граматичних одиниць.	1
	Учень\учениця добре розпізнає деталі, частково розуміє інформації з використанням нових лексичних одиниць.	2
	Учень\учениця розпізнає всі необхідні деталі.	3
Відтворення почутої інформації власному мовленні	Учень\учениця допускає помилки при відтворенні почутої інформації у власному мовленні. Не може передати деталі загальний зміст аудіозапису та деталі повідомлення.	0
	Учень\учениця допускає помилки у висловлюваннях (не розуміє повністю загального змісту повідомлення).	1
	Учень може допускати помилки під час відтворенні почутої інформації уточнюючі деталі.	2
	Учень може допустити незначну помилку у висловлюваннях, описуючи деталі повідомлення.	3

Найвищий бал – 9 (3*3 критерії). За три завдання максимальна кількість балів – 27. Шкала відповідності балів та рівня представлена у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Шкала відповідності балів та рівня сформованості англomовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.

Бали	Рівень
27-22	високий
21-17	достатній
16-12	середній
12-0	низький

Відповідно до встановлених критеріїв і їх показників, ми визначили рівні сформованості англомовної компетентності учнів 9-го класу в аудіюванні, що охоплюють якісні та кількісні оцінки: високий, достатній, середній та низький. (табл.2.5).

Таблиця 2.5 – Рівні сформованості англомовної аудитивної компетентності учнів 9-х класів

Рівень	Змістовий вияв
Високий	Учень\учениця розуміє та аналізує прослухану інформацію допускаючи несуттєві помилки в осмисленні невідомих словосполучень та граматичних структур. Він\вона може дати відповідь на питання до теми, обговорювати її з однокласниками та вчителем. Вміє аналізувати та переказати інформацію, допускаючи незначні помилки в передачі інформації. Він\вона може дати розгорнуту відповідь на поставлені запитання та обговорювати тему. Також в процесі аудіювання може розпізнати нове слово та логічно (за змістом попередньо-почутої інформації) визначити значення слова.
Достатній	Учень/учениця добре розуміє аудіозапис за вивченою темою, повністю не розуміючи вивчених граматичних та лексичних структур. Допущені помилки не порушують сприйняття тексту, учень\учениця знайома з ідіоматичними зворотами, різноманітністю лексичних та граматичних структур, моделей тощ. Учень демонструє певний емоційний стан, але не завжди активно взаємодіє під час обговорення. Допущені помилки не порушують сприйняття тексту, учень\учениця знайома з ідіоматичними зворотами, різноманітністю лексичних та граматичних структур, моделей тощо. Учень старається застосовувати словниковий запас по темі, але іноді має труднощі у виборі конкретного слова.
Середній	Учень/учениця певною мірою сприймає почуту інформацію, проте володіє обмеженим запасом лексики та граматичних структур, що ускладнюють розуміння аудіозапису. Учень вміє визначати короткі повідомлення на вивчену тему, використовуючи обмежений набір логічних засобів зв'язку, хоча не розуміє граматичних структур та складних словосполучень. Учень майже не використовує тематичну лексику під час спілкування. Це призвело до невеликої кількості правильних відповідей.

Продовження таблиці 2.5 – Рівні сформованості англомовної аудитивної компетентності учнів 9-х класів

Рівень	Змістовий вияв
Низький	Учень\учениця не розпізнає інформацію на слух, не розуміє мовця та не може передати зміст прослуханого аудіозапису або ж частково розуміє прослуханий аудіозапис, але з Обсяг та інформаційне наповнення повідомлення не відповідають потребам для повнішого висвітлення теми. Внаслідок чого допускає багато помилок. Учень\ учениця не зацікавлені в процесі слухання, не бере активної участі в обговоренні, не використовує вжиті мовцем лексичні одиниці.

Відповідно до цієї шкали ми визначили рівень сформованості англомовної аудитивної компетентності учнів підгрупи А та Б 9-А класу (табл.2.6):

Таблиця 2.6 – Рівень сформованості англомовної компетентності учнів підгрупи А та Б 9-А класу в аудіюванні.

Група	Кількість учнів	Високий рівень	Достатній рівень	Середній рівень	Низький рівень
А підгрупа (експериментальна група) 9-А класу	17	2 (11,7%)	2 (11,7%)	6 (35,3%)	7 (41,3%)
Б підгрупа (контрольна група) 9-А класу	17	3 (17,6%)	1 (5,8%)	9 (53,1%)	4 (23,5%)

Для об'єктивності оцінки початкового рівня англійської аудіювальної компетентності учнів 9-го класу був використаний середній коефіцієнт навченості (К), згідно з формулою В. Беспалька: $K = A / N$, де А – це сума балів

учня, а N – максимальна кількість балів за завдання. При цьому виконання завдань вважається задовільним, якщо K становить не менше 0,7 (70%).

Після проведення початкового контролю та аналізі даних, K в експериментальній групі становило 0,63, та в контрольній – 0.63, що свідчить про те, що рівень сформованості англомовної аудитивної компетентності в обох підгруп 9-А класу є однаковим, але не є задовільним в двох підгрупах.

Отже, наше експериментальне дослідження складалося з трьох етапів: констатувальний етап (діагностика загального рівня сформованості компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні на уроках англійської мови; визначення контрольної та експериментальної груп; розробка критеріїв оцінювання рівня сформованості компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні тощо), формувальний етап (визначення рівня сформованості компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні; впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ в процес навчання аудіюванню учнів 9-х класів) та узагальнювальний (підсумкова робота, тобто контрольний зріз, аналіз результатів експериментальної роботи).

Мета експерименту заключалась в: 1) впровадженні ресурсів навчальних онлайн платформ в процес навчання аудіюванню учнів 9-х класів; 2) перевірці ефективності впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ в процес навчання аудіюванню учнів 9-х класів; 3) підведенні підсумків за результатами практичного впровадження навчальних онлайн платформ.

Початковим етапом нашого експерименту є проведення опитування учнів. Опитування було проведено за допомогою постановки питання «Чи задоволені ви своїм рівнем сформованості навичок слухання на уроках англійської мови?». Учні відповідали «Так/Ні», піднімаючи руки. Шляхом усного опитування ми з'ясували, що лише $1\frac{1}{3}$ всіх учнів (тобто 6 учнів) задоволені своїм рівнем сформованості англомовної компетентності в аудіюванні.

Далі було проведено попередній зріз для виявлення рівня сформованості англomовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.

Наступний крок нашої роботи передбачав впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ у експериментальній групі для оцінки корисності, ефективності та результативності їх застосування з метою розвитку аудіювальної компетентності з англійської мови учнів 9-го класу.

Ми вважаємо, що на уроках англійської мови необхідно використовувати інноваційні методи навчання аудіювання (а саме використовувати навчальні онлайн платформи) адже ми повинні зацікавити учнів та змотивувати їх до активної роботи на уроці. Сучасне покоління тісно пов'язує своє буденне життя з технологіями, тому вчитель та система навчання аудіювання повинні йти в ногу з часом.

При розробці та впровадженні навчальних онлайн платформ в процес навчання ми керувалися такими принципами:

- поступовість та систематичність. Починаючи з базового рівня, навчання аудіювання повинно бути поетапним, посилюючи складність матеріалу з часом. Систематичні заняття допомогли учням покращувати навички в прослуховуванні;
- варіативність матеріалів. Використання різноманітних аудіо-ресурсів, таких як аудіозаписи, відео з аудіофайлами, аудіокниги, подкасти, різноманітні тексти з аудіо супроводом тощо дозволило учням працювати з різноманітними вимовами, акцентами та тематикою;
- активна участь та практика. Залучення учнів до активного слухання та розуміння може бути здійснено через вправи на розуміння загального змісту, детального аналізу тексту, обговорення та рефлексію над прослуханим;
- адаптація до індивідуальних потреб. Підлаштування завдань та матеріалів до рівня знань та інтересів учнів може включати різні рівні складності завдань, різноманітні теми та жанри, що відповідають індивідуальним особливостям учнів;

- збалансований підхід – поєднання різних видів завдань для розвитку аудіювання, таких як заповнення пропусків, відповіді на питання, усне розповідання, обговорення та інші.

Саме ці принципи стали ключовими при впровадженні навчальних онлайн платформ в процес навчання англійської мови для формування компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.

Експеримент проходив під час вивчення учнями 9-х класів програмою лексичної теми «Nature and Environment» та граматичних тем Present Simple/Continuous/Perfect Tenses та Infinitive. Ми вибрали навчальні онлайн платформи, які мали матеріали, пов'язані з природою та навколишнім середовищем.

Після закінчення експериментального дослідження було проведено контрольний зріз на визначення рівня сформованості англійської аудитивної компетентності учнів 9-х класів. Учні на момент проведення зрізу закінчували вивчати тему «Nature and Environment», тому отримали такі завдання:

1. Listen to the lecturer giving some facts and figures. What facts and figures were mentioned? Do the exercise. Put the topics in order.
2. Listen again. What facts are the most impressive? Have you known them before?
3. Discussion. Do you agree with the speaker? Why? Why not? What is your attitude to the problem?

Для оцінки результатів контрольного зрізу ми використали розроблені нами раніше критерії оцінювання (як іми використовували для опрацювання результатів початкового зрізу). Максимальна кількість балів – 27,

Результати контрольного зрізу учнів ми перенесли в таблицю нижче. Вони дають змогу побачити рівень сформованості англійської аудитивної компетентності учнів експериментальної групи (підгрупа А 9-А класу) та контрольної (підгрупа Б 9-А класу) після експерименту (Таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Порівняльний аналіз результатів нульового та контрольного зрізів

Клас	Нульовий зріз				Контрольний зріз			
	вис.	достатн.	сер.	низьк.	вис.	достатн.	сер.	низьк.
Експериментальна група (підгрупа 9-А класу)	2	2	6	7	5	6	3	3
Контрольна група (підгрупа 9-А класу)	3	1	9	4	3	3	8	3

У таблиці 2.8 відображено результати контрольного зрізу та порівняно рівні сформованості аудитивної компетентності учнів підгрупи А та Б учнів 9-х класів .

Таблиця 2.8 – Результати контрольного зрізу рівня сформованості аудитивної компетентності учнів підгрупи А та Б учнів 9-х класів

Клас	К-ть учнів	Контрольний зріз			
		Високий рівень	Достатній рівень	Середній рівень	Низький рівень
Експериментальна група (підгрупа 9-А класу)	17	5 (30%)	6 (34,9%)	3 (17,5%)	3 (17,5%)
Контрольна група (підгрупа Б 9-класу)	17	3 (17,6%)	3 (17,6%)	8 (47,2%)	3 (17,6%)

Для об'єктивності оцінювання рівня сформованості англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні було використано середній коефіцієнт навченості (К), за В. Беспальком:

$K=A/N$, де А – кількість правильних відповідей, а N – максимально можлива кількість балів за яким виконання завдання.

Так, середній бал на початку експерименту у контрольній групі – 10,77. На кінець експерименту – 11,35 бал.

Середній бал у експериментальній групі на початку експерименту – 10,16. На кінець експерименту – 13,51.

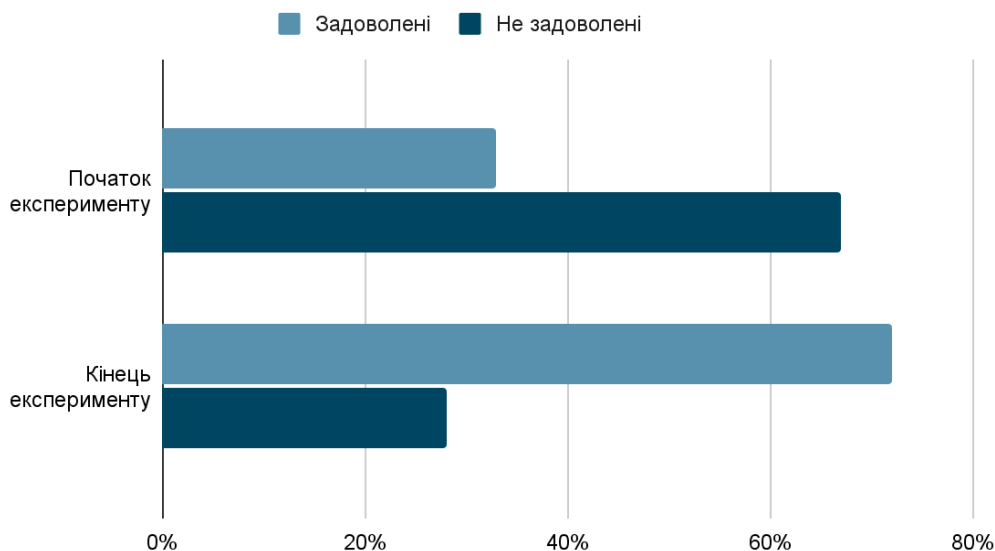
Приріст в експериментальній групі становив 3,35 бала, а в контрольній – 0,55 бала. Порівняльні дані представлені у Таблиці 2.10:

Таблиця 2.10 Порівняльний аналіз середніх показників експериментальної та контрольної груп на початку та у кінці експериментального дослідження

Група	Початок експеримент		Кінець експерименту		Приріст	
	Середній бал у групі	Середній коефіцієнт навченості	Середній бал у групі	Середній коефіцієнт навченості	Середній бал у групі	Середній коефіцієнт навченості
ЕГ	10,16	0,63	13,51	0,79	3,35	0,16
КГ	10,77	0,63	11,35	0,66	0,55	0,02

Також ми провели повторне контрольне опитування в кінці нашого експерименту. Опитування було проведено за допомогою постановки питання «Чи задоволені ви своїм рівнем формування навичок слухання на уроках англійської мови?». Учні відповідали «Так/Ні», піднімаючи руки. Динаміку змін ми продемонстрували в гістограмі 2.1. Більшість учнів були задоволені результатами роботи, що доводить ефективність використання навчальних

онлайн платформ для формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні.

Отже, після аналізу та використання онлайн-ресурсів для формування англомовної компетентності учнів 9-х класів, можна зробити висновок, що така організація навчання сприяє швидшому розвитку та покращенню навичок та вмінь учнів у різних аспектах навчальної діяльності. Вона також підвищує мотивацію та зацікавленість у вивченні англійської мови і стимулює розвиток їх пізнавальної та творчої активності. Після проведеного експерименту можна окреслити такий висновок: наше припущення про доцільність використання інтерактивних методів навчання, зокрема використання навчальних онлайн платформ для аудіювання на уроках англійської мови для формування компетентності учнів 9-х класів, було підтверджено експериментом. На початку дослідження успішність учнів експериментальної групи була нижчою у порівнянні з контрольною, але на завершення експерименту виявилася значно вищою.

Майстерність опанування аудіювання є ключовою складовою у навчанні англійської мови, оскільки вона сприяє розвитку інших мовних умінь, зокрема у висловлюванні та письмі. Це вміння сприяє кращому усвідомленню мовного

ритму, інтонації та наголосу, що в свою чергу покращує здатність сприймати та використовувати мову. Регулярне виконання аудіювання допомагає учням розвивати увагу, чутливість до мовних відтінків і сприяє покращенню навичок слухання.

ВИСНОВКИ

Отже, узагальнення результатів теоретичного та практичного розділів дало можливість сформулювати такі висновки:

1. В ході нашого дослідження ми вивчили та проаналізували теоретичні засади формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні. Вони включають мовленнєві, психолого-педагогічні та методичні аспекти. Важливо враховувати, що процес формування англомовної компетентності учнів у аудіюванні – це постійний ітеративний процес, який потребує постійного оновлення методів, використання інноваційних підходів та індивідуального підходу до кожного учня. Навчання аудіюванню учнів 9 класів враховує ряд психолого-педагогічних особливостей, оскільки цей віковий період характеризується підвищеним інтелектуальним та емоційним розвитком. Ось деякі з цих особливостей: розвиток когнітивних здібностей (учні здатні до більш глибокого аналізу та розуміння складніших аудіо матеріалів), соціальна зрілість, зростаючий інтерес до самостійності, активне використання технологій, розвиток мовленнєвих навичок, підвищена увага до соціальних питань та емоційний розвиток.

2. Ми проаналізували традиційні та інноваційні методи формування англомовної компетентності учнів 9-х класів в аудіюванні. Традиційні методи формування англомовної компетентності в аудіюванні можуть включати такі підходи: аудіозаписи та аудіокниги, відеоматеріали з англійською аудіодоріжкою, аудіо тестування, аудіальні вправи та завдання, короткі аудіофрагменти, з подальшим виконанням завдань, таких як відповіді на питання, розпізнавання ключових слів, заповнення пропусків у тексті тощо. Ми виокремили ряд недоліків використання традиційних методів. Серед них слабка активність учнів, одноманітність, обмежений діапазон вправ та недостатній акцент на комунікативних аспектах. В свою чергу інноваційні методи формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів 9-х класів можуть включати різноманітні технології та сучасні підходи до навчання, такі

як інтерактивні навчальні онлайн платформи, віртуальна реальність (VR) та розширена реальність (AR), інтерактивні платформи навчання, спеціалізовані аудіо-курси та подкасти, які спрямовані на розвиток навичок аудіювання, соціальні медіа та мультимедійні ресурси, інтерактивні ігри та симуляції, штучний інтелект та індивідуалізація та співпраця й комунікація в мережі. Основними їхніми перевагами є: залучення та мотивація; різноманітність; покращення сприйняття; персоналізація навчання.

3. Визначено труднощі сприйняття та розуміння учнями аудіоматеріалів та способи їх подолання.

Вміння розуміти труднощі аудіювання є важливим для вчителя англійської мови, оскільки це допомагає йому краще орієнтуватися на уроках, фокусуючись на методах їх вирішення. Процес навчання аудіювання включає як суб'єктивні, так і об'єктивні труднощі. Суб'єктивні труднощі пов'язані із особливостями учнів як суб'єктів навчально-виховного процесу в школі. В свою чергу суб'єктивні труднощі поділяються на дві групи: труднощі зумовлені індивідуально-віковими особливостями учнів та труднощі зумовлені індивідуально-психологічними особливостями дев'ятикласників. Об'єктивні труднощі навчання аудіювання можна поділити на чотири групи: труднощі зумовлені мовною формою тексту (в свою чергу вони поділяються на фонетичні, лексичні та граматичні), труднощі зумовлені змістом тексту, труднощі зумовлені умовами представлення тексту та труднощі зумовлені видом мовлення, який сприймається. Ми дослідили поради для ефективного подолання труднощів сприйняття та розуміння учнями 9-х класів аудіоматеріалів, які можуть вимагати різних стратегій та методів. Серед них: структуризація аудіоматеріалів, візуалізація, коригування темпу аудіозапису, вмотивованість, диференціація завдань, розвиток навичок слухання, індивідуальний підхід, інноваційність, постійна підтримка та зворотній зв'язок. Ефективним способом боротьби з труднощами вважається не їх

усунення, а поступове і послідовне подолання труднощів аудіювання в процесі навчання.

4. Було охарактеризовано основні навчальні онлайн платформи для формування англомовної компетентності учнів в аудіюванні та описано особливості їх використання на практиці. Використання освітніх онлайн платформ створює хороші умови для доступу вчителя та учнів до необхідної інформації, що може змінити концепцію інформаційного забезпечення і відкрити нові можливості для організації навчального процесу як на уроці, так і під час самостійної роботи учнів. Ми проаналізували декілька навчальних онлайн платформ: Breaking News English, British Council/ Learn English, Elllo, English-practice.net, ESOL Courses, iSLCollective, Learning Apps, Live Worksheets, LyricsTraining, Onestopenglish, Randall's ESL Cyber Listening Lab, TED Talks, Test-english.com та You Tube.

5. Головним завданням нашого експерименту було підібрати та експериментально перевірити ефективність впровадження ресурсів навчальних онлайн платформ у процес навчання учнів 9-х класів для розвитку їх англомовної компетентності в аудіюванні. В ході нашого експерименту для формування англомовної компетентності учнів 9-го класу в аудіюванні ми звернули увагу на декілька навчальних онлайн платформ. Вибір впав на такі ресурси як Breaking News English, British Council/ Learn English, Elllo, English-practice.net, ESL Lab та Esol Courses. Ми обрали саме ці платформи через наявність аудіоматеріалів на потрібну лексичну тему, яка вивчалася впродовж місяця – «Nature and Environment».

Після проведення експерименту можна зробити такий висновок: дослідження підтвердило нашу гіпотезу про доцільність використання інтерактивних методів навчання, зокрема використання навчальних онлайн платформ для формування компетентності в аудіюванні англійської мови учнями 9-х класів. На початковому етапі експерименту успішність учнів експериментальної

групи була нижчою в порівнянні з контрольною групою, проте на заключному етапі значно підвищилась.

Отже, використання навчальних онлайн платформ для розвитку англomовної компетентності учнів 9-х класів у аудіюванні є ефективним і цінним інструментом, який допомагає учням активно вдосконалювати свої мовні навички та досягати успіху в навчанні.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Безносюк О. О., Златніков В. Г. Психолінгвістичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. Актуальні питання іноземної філології. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2019. С. 9-14.
2. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції, м.Львів, 12-14 листопада 2012 р. Львів, 2012. С.168-160.
3. Бідюк Н. М. Лекція 0. Навчання аудіювання. URL: https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/243357/mod_resource/content/2/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%209.%20%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%90%D0%A3%D0%94%D0%86%D0%AE%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF.pdf (дата звернення 11.11.2023).
4. Бігич О. Б. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Борецька Г. Е., Бориско Н. Ф. та інші / за заг. ред. Ніколаєвої С. Ю. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. Іноземні мови : наук.-метод. журнал. Київ, 2012. №2. С. 19-30.
6. Бігич О. Б. Практикум з методики викладання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посібник. О. Б. Бігич та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2016. 402 с.
7. Білянська І. П. Психолінгвістичні передумови формування іншомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів засобами художніх аудіокниг. Наукові записки Тернопільського педагогічного

університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. Тернопіль, 2017. №2. С. 78-88.

8. Білянська І. П. Формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів із використанням аудіокниг художніх творів : дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка. Тернопіль, 2018. С. 78-80.

9. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2009. С. 45-47.

10. Василенко О. М. Розвиток уваги у процесі вивчення іноземної мови. Актуальні проблеми психології. Психологічна теорія і технологія навчання. Збірник наукових праць «Психологічні науки». Київ, 2007. С. 20-29.

11. Герасименко Н. І. Основи психології : навч. посібник. Одеса : УДАЗ ім. О. С. Попова, 2000. 34 с.

12. Гіль С. І. Засоби подолання труднощів аудіювання в іноземній мові. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. Харків, 2010. С. 82-86.

13. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми : Сумський державний університет ім. А. С. Макаренка, 2011. №8. С.224-233.

14. Грубінко В. В., Степко М. Ф., Шинкарук В. Д. Вища освіта Україні і Болонський процес : навч. посібник / за ред. В. Г. Кременя. Тернопіль : Богдан, 2004. 384 с.

15. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.

16. Дячук Н. М. Особливості формування англомовної аудитивної компетентності старшокласників. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Педагогіка. Тернопіль, 2017. С. 27-33.

17. Заболотна М. І. Методика навчання аудіювання англомовних публіцистичних текстів старшокласників в умовах профільного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2015. 210 с.
18. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2003.
19. Застосування інноваційних методів навчання української мови в умовах карантину. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.08.04.html> (дата звернення 11.11.2023).
20. Кремень В. Г. Інформаційно-комунікативні технології в освіті і формування інформаційного суспільства. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. Київ, 2006. 4 с.
21. Луцан Н. І., Федорова О. А. Інтернет-ресурси як засіб формування аудитивних умінь української мови у іноземних слухачів підготовчого відділення. науковий журнал «Science Rise». Харків, 2015. №6. С. 64-67.
22. Лункін Ю. І. І знову про стилі керівника в освіті. Педагогічний вісник б наук. метод. журнал. Черкаси, 2012. №2 (68). С.29-32.
23. Мазниченко В. М. особливості навчання аудіювання. Вісник Національного університету оборони України. Київ, 2013. №2 (33). С. 89-94.
24. Марчій-Дмитраш Т. М. Сучасні тенденції формування іншомовної комунікативної компетентності дітей дошкільного віку. Сучасний рук науки : тези доп. X Міжнародної науково-практичної інтернет конференції, м.Дніпро, 2-3 квітня 2020 р. Дніпро, 2020.
25. Максименко С. Д. Загальна психологія : підручник. 2-ге видання., переробл. і доп. Вінниця : Нова Книга, 2004. 704 с.
26. Мартиненко О. Є. Психолінгвістичні передумови формування англомовної аудитивної компетентності у майбутніх перекладачів. вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. Чернігів, 2013. 79 с.

27. Мозайкіна І. О. Особистісно орієнтовані технології навчання іноземних мов. Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет ім. М. коцюбинського, 2017. С. 61-63.
28. Морська Л. І. Теорія та практика методики навчання англійської мови : підручник. Тернопіль : Астон, 2003. 42 с.
29. Навчання аудіювання в середній школі. URL: <https://naurok.com.ua/navchannya-audiyuvannya-v-seredniy-shkoli-251278.html> (дата звернення 24.10.2023).
30. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Київ : Ленвіт, 2002. 328 с.
31. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. Київ, 2010. №2. С. 11-17.
32. Поняття навчання, як дидактична категорія. Ознаки навчання. URL: https://eduknigi.com/ped_view.php?id=122 (дата звернення 22.11.2023).
33. Проценко Н. В. Основні труднощі навчання аудіювання. Збірник наукових праць «Філологічні науки». Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка, 2012. №1 (29). С. 87-89.
34. Светлорусова А. В. Використання віртуальних спільнот для розвитку інформаційно-комунікаційних компетентностей старшокласників. науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. Київ, 2011. №28. С. 212-216.
35. Ставницька І. В. Іншомовна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми, 2013. №4. С. 280-286.
36. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : навч. посібник. Київ : Фірма «ІНКОС», 2006. 502 с.

37. Указ Президента України №926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні.». URL: <http://www.president.gov.ua/documents/12323.html> (дата звернення 23.10.2023)
38. Холод І. В. Методика викладання англійської мови : навч. метод. посібник для студ. вищих навч. закладів. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
39. Хом'як І. Програмоване навчання. Вісник Львівського університету. Львів, 2010. №50. С. 135-143.
40. Чикалова М. Труднощі аудіювання іншомовних текстів та шляхи їх подолання. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов у світі. Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, вчителів, магістрантів, студентів. м.Суми, 29 листопада 2019 р. Суми, 2019. С.5.
41. Шимків І. В. Аудіювання як вид іншомовної діяльності. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2015. №2. С. 85-90.
42. Щокіна Т. Аудіювання як один із видів мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови. Молодь і ринок. Дрогобич, 2004. С.79-82.
43. Abdalova O. I., Isakov O. J. the use of e-learning technologies in the educational process. Distant and virtual training. 2014. P. 50-55.
44. Arches National Park in Utah. URL: https://www.esl-lab.com/academic-english/arches-national-park/#google_vignette (дата звернення 10.10.2023).
45. Biodiversity loss. Level 2. URL: <https://breakingnewsenglish.com/2207/220721-biodiversity-loss-jc-a-2.html> (дата звернення 10.10.2023).
46. Can zoos actually save species from extinction? URL: https://www.ted.com/talks/nigel_rothfels_can_zoos_actually_save_species_from_extinction (дата звернення 06.10.2023).
47. Dahlhaus B. Ferrierite Hören. München : Goethe-Institut, 1994. 44 p.

48. Digital pedagogy. URL: <https://www.igi-global.com/dictionary/digital-pedagogy-from-the-perspective-ofearly-childhood-education/7681> (дата звернення 23.10.2023).
49. English Listening exercises for B1 – Our environment. URL: https://english-practice.net/english-listening-exercises-for-b1-our-environment/#google_vignette (дата звернення 04.10.2023).
50. English Practice. Learn English online. Main page. URL: <https://english-practice.net/> (дата звернення 03.10.2023).
51. Facts and Figures. Learn English. British Council. Listening A2. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/skills/listening/a2-listening/facts-figures> (дата звернення 11.10.2023).
52. Field J/ Listening in the language classroom. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 377 p.
53. Goh C. C. M. Exploring listening comprehension tactics and their interaction patterns. Oxford : System, 2002. P. 185-206.
54. Going to the Zoo. Elllo. URL: <https://elllo.org/english/1401/1426-MegTodd-Animals-Zoo.htm> (дата звернення 09.10.2023).
55. Hartoyo Ma. Individual Differences in Computer Assisted Language Learning. Semarang : Universitas Negeri Semarang Press, 2006. 12 p.
56. Interview with an English teacher – A2 English listening test. URL: <https://test-english.com/listening/a2/interview-english-teacher-listening-test/> (дата звернення 09.10.2023).
57. Listening English ESL worksheets, pdf and docs. Main page, URL: <https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/search/listening> (дата звернення 04.10.2023).
58. Listening/Skills/Teenagers, Main page, Onestopenglish. URL: <https://www.onestopenglish.com/teenagers/skills/listening> (дата звернення 04.10.2023).

59. Main page. English listening worksheets. Liveworksheets. URL: <https://www.liveworksheets.com/worksheets/language/en?keys=listening%20a2> (дата звернення 04.10.2023).
60. Main page, Learning apps. URL: <https://learningapps.org/index.php?overview&s=&category=0&tool=> (дата звернення 04.10.2023).
61. Main page. Lyrics trainings. URL: <https://lyricstraining.com/#nr> (дата звернення 04.10.2023).
62. Mendelsohn D. J. Teaching learning strategies: Not a passing fad – simply good pedagogy. Strategies in language learning and teaching. Singapore : SEAMEO Regional Language Centre, 2008. P. 55-67.
63. Murphy J. M. An investigation into the Listening Strategies of ESL College Students. New York, 8-12 of April 1985. New York, 1985. 52 p.
64. Nation I. S. P., Newton J. Teaching ESL/EFL listening and speaking. New York : Routledge, 2009. P. 34-47.
65. Oxford R. L. Language learning strategies and individual learner characteristics. Situating strategy use in diverse contexts. London : Bloomsbury Publishing, 2018. P. 18-22.
66. Pilot M. How to Teach a Language, Indiana : Xlibris Corporation, 2013. P. 33-34.
67. Rost M. Teaching and Researching Listening : Book. Second edition. London : Pearson education Limited, 2011. 424 p.
68. Hybrid Pedagogy. A digital journal of learning, teaching and technology. URL: <https://hybridpedagogy.org/critical-digital-pedagogy-definition/> (дата звернення 24.10.2023).
69. Taking action on a climate change – Pre-Intermediate listening test. Esol Courses. URL: <https://www.esolcourses.com/content/topics/environment/climate-change/climate-change-listening-activities.html> (дата звернення 06.10.2023).

70. Vandegriff L. relationships among motivation orientations, metacognitive awareness and proficiency in L2 listening. *Applied Linguistics*. Ottawa, 2005. P. 70-79.

71. Vandegriff L. *Teaching and Learning Second Language Listening. Metacognition in action*, London : Routledge, 2012. P. 224-226.

72. Yichin Ch. *Barriers to Acquiring Listening Strategies for EFL Learners and their Pedagogical Implications*, *The Electronic Journal for English as a Second Language*. Taiwan, 2005. 20 p.

ДОДАТКИ

Додаток А. Завдання з навчальної онлайн платформи Esol Courses

Task 1 - Before Listening

You are going to watch a video about global warming.

Use a dictionary to check the meaning of any of these English words and expressions you don't know:

- atmosphere
- carbon dioxide
- climate
- ecosystem
- extinct
- fossil fuel
- greenhouse gases
- risk factor
- global warming
- the greenhouse effect
- solar energy (or solar power)

Task 2 - First Listening

Now watch the video and listen for the answers to these questions:

- 1) What causes climate change?
- 2) Why is climate change a problem?

Quiz Questions

1) According to the speaker, greenhouse gases are produced by...

- a) heat from the sun
- b) the actions of people
- c) the sun's rays, and also the actions of people
- d) the video doesn't say

2) Which of these things is a greenhouse gas?

- a) carbon monoxide
- b) carbon dioxide
- c) oxygen
- d) the video doesn't say

Додаток Б. План-конспект уроку англійської мови в 9-А класі підгрупи А

План-конспект уроку англійської мови в 9-А класі підгрупи А

(06.10.2023 р.)

Тема: Nature Magic: Web of life. This is our Earth.

Мета:

- **практична:** активізувати та закріпити у мові вивчені ЛО; удосконалити вміння читати та опрацьовувати текст на запропоновану тему; закріпити здобуті знання за темою «Nature Magic: Web of life. This is our Earth.»;

- **розвивальна:** розвивати комунікативні компетентності учнів на основі обговорень, навички діалогічного мовлення на основі складання діалогів, уважність та прагнення до самостійної роботи;

- **освітня:** поглибити лексичний запас учнів з теми «Nature Magic: Web of life. This is our Earth.»;

- **виховна:** виховувати активність, уважність.

Тип: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: робочий зошит «Робочий зошит. 9 клас. Ю. Т. Чернишова», словник, підручник з англійської мови 9 клас А. М. Несвіт.

Хід уроку

I. Вступна частина уроку

Етап 1. Організаційний момент

Мета: організувати учнів, налаштувати їх на продуктивну роботу.

Приєм: привітання, повідомлення теми та мети уроку.

Етап 2. Мовленнєва зарядка

Мета: ввести учнів в англомовну атмосферу.

Приєм: відповіді на запитання вчителя.

II. Основна частина уроку

Етап 1. Перевірка домашнього завдання

Мета: перевірка домашнього завдання, опитування слів..

Приєм: усне словникове опитування, перевірка вправи (по черзі).

Етап 2. Вдосконалення навичок читання

Мета: повторення прочитаної інформації.

Приєм: переказ статті (впр.4, ст.42).

Етап 3. Виконання вправ на розуміння прочитаної статті

Мета: перевірити правильність розуміння статті.

Приєм: виконання вправ після тексту; вправа на підбір визначення до слова (з тексту) (впр.7, ст.43); вправа на доповнення речення словами з статті (впр.8, ст.43).

Етап 4. Вдосконалення навичок роботи в групах

Мета: навчитися взаємодіяти в групах.

Приєм: обговорити питання в групах (впр.9, ст.43).

Етап 5. Розвиток навичок діалогічного мовлення

Мета: навчитися виражати та відстоювати свою думку.

Приєм: обговорення картинок, постановка питання один одному, дискусія (впр.10, ст.44).

Етап 6. Розвиток навичок слухання

Мета: тренувати навички сприйняття англійської мови на слух.

Приєм: підготуватись до прослуховування аудіо (виконати підготовчу вправу – опрацювати невідомі слова, які можуть зустрітись під час слухання), прослухати аудіо (двічі за необхідності), виконання вправи на множинний вибір та дати відповідь на запитання (аудіоресурс 2).

Етап 7. Самостійна робота

Мета: перевірити якість засвоєння нових ЛО.

Приєм: виконання вправи – написати 5 речень, вживаючи вивчені слова (впр.11, ст.44).

III. Заключна частина уроку

Етап 1. Домашнє завдання

Мета: закріпити вміння та навички вживання вивчених ЛО.

Прийом: вивчення слів, РЗ впр.4,5, ст.19.

Етап 2. Підсумки уроку

Мета: оцінити роботу учнів на уроці.

Прийом: оцінювання, усне заохочення.

Додаток В. Завдання з навчальної онлайн платформи Ello

spit

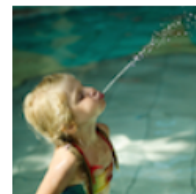

Have you heard about llamas spitting at people before?

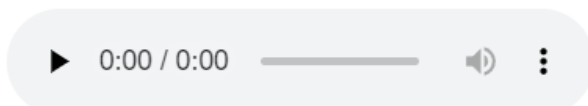
You spit with your mouth, by pushing out food or liquid quickly.

Notice the following:

1. I spit out my food because it tasted bad.
2. It is not polite to spit in public.

stripes

Zebras are black and white with stripes.

Stripes are lines that are spaced by different colors. Notice the following:

Answer these questions about the interview.

1) There's a zoo near Todd's house in _____.

- a) Japan
- b) California
- c) England

2) Meg doesn't like camels because they're _____.

- a) hairy
- b) relaxed
- c) big

Додаток Г. План-конспект уроку англійської мови в 9-А класі підгрупи А

План-конспект уроку англійської мови в 9-А класі підгрупи А

(13.10.2023 р.)

Тема: Nature Magic: Web of life. Welcome to Askania-Nova.

Мета:

- **практична:** активізувати та закріпити у мові вивчені ЛО; удосконалити вміння читати та опрацьовувати текст на запропоновану тему; закріпити здобуті знання за темою «Nature Magic: Web of life. Welcome to Askania-Nova.»; закріпити нову граматичну тему – relative clauses;

- **розвивальна:** розвивати комунікативні компетентності учнів на основі обговорень, навички діалогічного мовлення на основі складання діалогів, уважність та прагнення до самостійної роботи;

- **освітня:** поглибити лексичний запас учнів з лексичної теми «Nature Magic: Web of life. Welcome to Askania-Nova.» та граматичної теми Relative clauses;

- **виховна:** виховувати активність, уважність.

Тип: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: робочий зошит «Робочий зошит. 9 клас. Ю. Т. Чернишова», словник, підручник з англійської мови 9 клас А. М. Несвіт.

Хід уроку

I. Вступна частина уроку

Етап 1. Організаційний момент

Мета: організувати учнів, налаштувати їх на продуктивну роботу.

Приєм: привітання, повідомлення теми та мети уроку.

Етап 2. Мовленнєва зарядка

Мета: ввести учнів в англомовну атмосферу.

Приєм: відповіді на запитання вчителя.

II. Основна частина уроку

Етап 1. Перевірка домашнього завдання

Мета: перевірка граматичної вправи, опитування слів.

Приєм: усне словникове опитування, перевірка вправи (по реченню з поясненням).

Етап 2. Розвиток критичного мислення та інтуїції

Мета: розвивати уважність та навички аналізу.

Приєм: виконання вправи (впр.7, ст.47).

Етап 3. Опрацювання граматичних правил

Мета: опрацювати правила використання нової ГО – Relative clauses.

Приєм: прочитання правил, їх переклад, обговорення в класі з учнями та вчителем (впр.8, ст.48).

Етап 4. Вдосконалення навичок вживання нової ГО

Мета: навчитися використовувати Relative Clauses.

Приєм: виконання вправ для тренування вживання граматичних одиниць; вправа на підстановку правильного слова (впр.9, ст.47), вправа на доповнення (впр.10, ст.47), пошук використання нової ГО в тексті (впр.2, ст.45-46).

Етап 5. Розвиток навичок монологічного мовлення

Мета: навчитися виражати свою думку.

Приєм: опис картини, використовуючи нові ЛО та ГО (впр.11,12, ст.49).

Етап 6. Розвиток навичок слухання

Мета: розвивати навички аудіювання.

Приєм: ознайомлення з завданнями до аудіо, прослуховування аудіо (за потреби двічі), обговорення та виконання вправ після почутого – вправи на підстановку пропущеного слова (аудіоресурс 4).

III. Заключна частина уроку

Етап 1. Домашнє завдання

Мета: закріпити вміння та навички вживання вивчених ЛО.

Приєм: вивчення слів, РЗ впр.4,5, ст.21, підручник впр.13, ст.49.

Етап 2. Підсумки уроку

Мета: оцінити роботу учнів на уроці.

Приєм: оцінювання, усне заохочення.

Додаток Д. План-конспект уроку англійської мови в 9-А підгрупи А

План-конспект уроку англійської мови в 9-А класі підгрупи А

(18.10.2023 р.)

Тема: Nature Magic: Web of life. National Parks of the UK.

Мета:

- **практична:** активізувати та закріпити у мові вивчені ЛО; удосконалити вміння читати та опрацьовувати текст на запропоновану тему; закріпити здобуті знання за темою «Nature Magic: Web of life. National Parks of the UK.»; закріпити знання з граматичної теми Relative clauses;

- **розвивальна:** розвивати комунікативні компетентності учнів на основі обговорень, навички діалогічного мовлення на основі складання діалогів, уважність та прагнення до самостійної роботи;

- **освітня:** поглибити лексичний запас учнів з лексичної теми «Nature Magic: Web of life. National Parks of the UK.» та з граматичної теми Relative clauses;

- **виховна:** виховувати активність, уважність.

Тип: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: робочий зошит «Робочий зошит. 9 клас. Ю. Т. Чернишова», словник, підручник з англійської мови 9 клас А. М. Несвіт, комп'ютер, аудіоматеріали.

Хід уроку

I. Вступна частина уроку

Етап 1. Організаційний момент

Мета: організувати учнів, налаштувати їх на продуктивну роботу.

Прийом: привітання, повідомлення теми та мети уроку.

Етап 2. Мовленнєва зарядка

Мета: ввести учнів в англомовну атмосферу.

Приєм: відповіді на запитання та опис картинок, вживаючи активні ЛО (впр.6, ст.54).

II. Основна частина уроку

Етап 1. Перевірка домашнього завдання

Мета: перевірити домашнє завдання.

Приєм: усне словникове опитування, прослухати 1-2 доповідачів (індивідуальне задання), обговорити відео.

Етап 2. Розвиток навичок слухання

Мета: розвивати навички аудіювання.

Приєм: опрацювати невідому лексику до аудіозапису, обговорити використані ідіоми та знайти відповідники в українській мові, прослухати аудіозапис (двічі за необхідності) та виконати завдання на множинний вибір після прослуховування.

Етап 3. Закріплення знань з граматики

Мета: повторити вживання Relative clauses.

Приєм: пригадати правила вживання Relative clauses, виконати вправу на підстановку необхідного слова (впр.8, ст.55).

Етап 4. Розвиток навичок читання

Мета: удосконалити навички читання та розуміння тексту.

Приєм: опрацювання завдань до тексту, прочитання тексту та його детальний аналіз, виконання вправи на підбір заголовка до епізодів статті з журналу (Додаток Е).

Етап 5. Розвиток навичок монологічного мовлення

Мета: розвивати навички говоріння.

Приєм: опис картинок, використовуючи нову лексику і граматику (впр.10 ст.56).

III. Заключна частина уроку

Етап 1. Домашнє завдання

Мета: закріпити вміння та навички вживання вивчених ЛО.

Прийом: вивчення слів, розробити рекламну брошуру одного з парків Великої Британії (впр.2,3, ст.57).

Етап 2. Підсумки уроку

Мета: оцінити роботу учнів на уроці.

Прийом: оцінювання, усне заохочення.

THE GRAND CANYON

Everyone has heard of the Gand Canyon.

It is in Arizona, in the USA. It is 446 kilometers long, and, in some places, 1.6 kilometers deep. The Colorado River runs through the Grand Canyon. Visiting the Grand Canyon isn't free. It costs \$25 for a car and its passengers, or \$12 for a pedestrian or cyclist.

The Grand Canyon is one of the Seven Natural Wonders of the World and a UNESCO World Heritage site. It is not only very beautiful, but it is also an extremely important geological reference. By examining the strata of rock in the Grand Canyon, experts have learned about the geology of the Earth over the last two billion years.

Originally, there wasn't a gorge where the Grand Canyon is today; there were tall mountains. However, millions of years of geological activity, and erosion by the Colorado River, created the spectacular canyon. The rocks in the deepest parts of the canyon today were once the base of mountains, so they are some of the oldest rocks in the world. Approximately 3,028 million litres of water flow through the Grand Canyon every hour, so the erosion that formed the canyon still continues today.

There are many different geographical features within the Grand Canyon such as mountains, plains, cliffs, lakes, forest, desert, and the river with its waterfalls and rapids. The difference in altitude means that the climate is varied too. As a result, several of the world's major ecosystems exist in the Grand Canyon, and many endangered species of animals. One of these species is the Gila monster. It is a large, poisonous lizard.

The Grand Canyon is an unforgettable sight, and it has around 5 million visitors a year. They see it by plane, helicopter or train, explore it on foot or a mule, or go kayaking and white-water rafting down the Colorado River.

ANSWER THE QUESTIONS

1. Can people visit the Grand Canyon for free?
2. What have experts learned about the Earth by studying this site?
3. What created this spectacular canyon?
4. Does erosion still continue today?
5. Where is the Grand Canyon?
6. How much does a pedestrian have to pay to visit the Grand Canyon?
7. Are there any endangered animals in this site? What are they?
8. What's the climate like over there?
9. What is the Gila monster?
10. What were in the past the rocks in the deepest parts of the canyon?
11. What is the most beautiful place you have ever visited? Describe.